

รายงานการไปศึกษา / ดูงาน / ฝึกอบรม / ประชุมและสัมมนา

1. ชื่อ นางสาววิสุณี สกุล อยู่วัฒนา
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรอำเภอร่องางะ จังหวัดนราธิวาส
2. ชื่อ นางสาววิรัชยา สกุล แซ่เจ็ง
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม
3. ชื่อ นายพิชิตชัย สกุล เกิดผล
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก
4. ชื่อ นายวิชชัย สกุล พินิจใหม่
ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
ที่ทำงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี

ไป (ดูงาน / ฝึกอบรม / ประชุม หรือสัมมนา) เรื่อง การฝึกอบรม หลักสูตรนักบริหารการพัฒนา
การเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 119

ณ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ นอกภาคการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สำนักงานพิพิธภัณฑสถานเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี แสนป่าล้ม เทรนิง โฮม อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
และศึกษาดูงานในพื้นที่ต่างจังหวัด

ตั้งแต่วันที่ 20 เดือน เมษายน พ.ศ. 2569

ถึงวันที่ 1 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2569

รวมระยะเวลา 12 วัน

ผู้ดำเนินการจัด สถาบันเกษตรราธิการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ค่าใช้จ่ายที่ใช้ไประหว่างฝึกอบรม / ดูงาน / สัมมนา / ประชุม

ค่าพาหนะ 6,400 บาท (จำนวน 4 คน ๆ ละ 1,600 บาท)

3. รายละเอียดการดูงาน ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ฯลฯ ที่สมควรรายงานให้มีรายละเอียดและเนื้อหามากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยบรรยายสิ่งที่ได้สังเกต รู้ เห็น หรือได้รับถ่ายทอดมาให้ชัดเจน ถ้ามีเอกสารต่างหากให้แนบไปด้วย

เนื้อหาวิชาการ (สรุปจากภาพรวมจากผู้เข้าร่วมฝึกอบรมทั้ง 4 คน)

1. บรรยายพิเศษการขับเคลื่อนโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หัวข้อ การขับเคลื่อนโครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการบรรยายพิเศษที่มุ่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศ บทบาทของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมของบุคลากรภาครัฐในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของภาคเกษตรในอนาคต โดยได้รับเกียรติจาก นายธิตี พุกฤษณะอุ่ม ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารราชการการกำกับติดตามนโยบาย และการขับเคลื่อนภารกิจสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับประเทศ

สาระสำคัญของการบรรยายเริ่มจากการวิเคราะห์สถานการณ์ภาคการเกษตรของประเทศไทย ซึ่งยังคงเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญของประเทศ มีพื้นที่เกษตรประมาณ 147.73 ล้านไร่ พื้นที่ชลประทาน 35.45 ล้านไร่ มีเกษตรกรกว่า 7.69 ล้านครัวเรือน และมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรประมาณ 709,000 ล้านบาท โดยภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหาร การสร้างรายได้ และการพัฒนาชนบทของประเทศ

วิทยากรได้อธิบายถึงพันธกิจสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจภาคเกษตรให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ การบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน การส่งเสริมการผลิตตามหลักตลาดนำการผลิต การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร และการยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

นอกจากนี้ ยังได้กล่าวถึงเป้าหมายการพัฒนาภาคการเกษตรในช่วงปี พ.ศ. 2566–2570 ซึ่งประกอบด้วย การเพิ่มอัตราการเติบโตของ GDP ภาคเกษตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ต่อปี การเพิ่มผลผลิตทางการผลิตภาคเกษตร การเพิ่มรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร การยกระดับความเข้มแข็งของสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเพื่อประโยชน์ของเกษตรกรทั่วประเทศ

ประเด็นสำคัญที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนในระยะต่อไป ได้แก่ การส่งเสริมการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด การลดการพึ่งพาการนำเข้าสินค้าเกษตร การส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา การขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การบริหารจัดการน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้ง การรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การลดการเผาในพื้นที่เกษตร และการส่งเสริมระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิด BCG Model, GAP

และเกษตรอินทรีย์ เพื่อยกระดับความปลอดภัยอาหารและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย

อีกประเด็นหนึ่งที่ได้รับการเน้นย้ำ คือ การถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ต้องมีความเข้าใจนโยบาย สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในทุกกระดับ เพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมต่อเกษตรกรและประชาชน

นอกจากองค์ความรู้ด้านนโยบายและการบริหารงานแล้ว วิทยากรยังได้น้อมนำหลักธรรมในการครองตนและครองงานมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการ โดยยึดหลัก อิทธิบาท 4 ได้แก่ ฉันทะ วิริยะ จิตตะ และวิมังสา เพื่อสร้างแรงจูงใจ ความมุ่งมั่น ความเอาใจใส่ และการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นหลักสำคัญของการทำงานภาครัฐให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจทิศทางการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศ เป้าหมายและภารกิจสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนบทบาทของบุคลากรภาครัฐในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม สามารถเชื่อมโยงนโยบายระดับประเทศสู่การดำเนินงานในระดับพื้นที่ และนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน พัฒนา และสนับสนุนเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กิจกรรมการประเมินบุคลิกภาพสู่การพัฒนาภาวะผู้นำ

หัวข้อ กิจกรรมการประเมินบุคลิกภาพสู่การพัฒนาภาวะผู้นำ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนพัฒนาทักษะการบริหารทีมงานและภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในองค์กรภาครัฐ โดยใช้กระบวนการประเมินบุคลิกภาพ การทำกิจกรรมกลุ่ม การวิเคราะห์พฤติกรรมการทำงาน และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในศักยภาพ จุดแข็ง และแนวทางการพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของการเรียนรู้ในหัวข้อนี้เริ่มจากการทำความเข้าใจความแตกต่างของบุคลิกภาพ และลักษณะการทำงานของแต่ละบุคคล ซึ่งส่งผลต่อวิถีคิด การตัดสินใจ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ว่าบุคลากรแต่ละคนมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ไม่มีบุคลิกภาพรูปแบบใดดีที่สุด แต่ความสำเร็จขององค์กรเกิดจากการนำจุดแข็งของแต่ละคนมาใช้ร่วมกันอย่างเหมาะสม ภายใต้อารมณ์รับความแตกต่างและการเคารพซึ่งกันและกัน

กิจกรรมการอบรมยังเน้นการเรียนรู้เรื่อง การทำงานเป็นทีม (Team Management) โดยอธิบายว่า ทีมงานที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เป้าหมายร่วมที่ชัดเจน บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม ความไว้วางใจระหว่างสมาชิก การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำที่เหมาะสม การยอมรับ

ความหลากหลาย และการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในทีม ทั้งนี้ ความสำเร็จขององค์กรไม่สามารถเกิดขึ้นจากบุคคลเพียงคนเดียว แต่เกิดจากความร่วมมือ การแบ่งปันความรู้ และการทำงานร่วมกันของสมาชิกทุกคนในทีม

ผู้เข้ารับการอบรมยังได้เรียนรู้กระบวนการพัฒนาทีมตามแนวคิดของ Tuckman ซึ่งประกอบด้วยระยะการก่อตัวของทีม (Forming) การเผชิญความแตกต่าง (Storming) การสร้างกติกาและมาตรฐานร่วมกัน (Norming) และการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Performing) โดยผู้นำต้องปรับบทบาทให้เหมาะสมกับแต่ละช่วงของการพัฒนาทีม ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วม การสร้างความสัมพันธ์และความไว้วางใจ การบริหารความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการพัฒนาสมาชิกให้สามารถทำงานได้อย่างอิสระและเติบโตไปพร้อมกับองค์กร

อีกประเด็นสำคัญที่ได้รับ คือ การพัฒนาภาวะผู้นำในรูปแบบ Servant Leadership หรือผู้นำที่มุ่งสนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของผู้ใต้บังคับบัญชา มากกว่าการใช้อำนาจสั่งการเพียงอย่างเดียว โดยผู้นำควรทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ ผู้สนับสนุน และผู้สร้างโอกาสให้สมาชิกในทีมได้เรียนรู้และพัฒนาตนเอง พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ปลอดภัยทางจิตใจ (Psychological Safety) เพื่อให้บุคลากรกล้าคิด กล้าเสนอความคิดเห็น และกล้าสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในการทำงาน

นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้แนวคิด L.O.V.E Model ซึ่งประกอบด้วย Learn, Openness, Value และ Everyone เป็นแนวทางในการบริหารความหลากหลายของบุคลากรในองค์กร โดยเน้นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ให้คุณค่ากับความสามารถของแต่ละคน และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนงานขององค์กร

สิ่งสำคัญที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ คือ การตระหนักว่าภาวะผู้นำไม่ได้หมายถึงตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ แต่เป็นความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ สร้างความร่วมมือ และพัฒนาศักยภาพของผู้อื่นให้สามารถทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำที่ดีจึงต้องเริ่มจากการรู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น เปิดใจรับความแตกต่าง และสามารถปรับรูปแบบการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์และบุคลากรแต่ละกลุ่ม

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทั้งความรู้ด้านการวิเคราะห์บุคลิกภาพ การบริหารทีมงาน การพัฒนาภาวะผู้นำ และการสร้างความสัมพันธ์ในองค์กร สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารบุคลากร การประสานงานระหว่างหน่วยงาน การขับเคลื่อนโครงการภาคการเกษตร และการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืนต่อไป

3. การวางแผนกลยุทธ์และการใช้เครื่องมือ

หัวข้อ การวางแผนกลยุทธ์และการใช้เครื่องมือ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การเชื่อมโยงนโยบายระดับชาติสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ ตลอดจนการประยุกต์ใช้เครื่องมือทางยุทธศาสตร์เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ กำหนดทิศทางการพัฒนา และจัดทำแผนงานหรือโครงการให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และเป้าหมายการพัฒนาประเทศ โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถคิดเชิงระบบ วิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ และนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของการเรียนรู้เริ่มจากการทำความเข้าใจกรอบการพัฒนาประเทศในระดับมหภาค ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 นโยบายรัฐบาล และนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องเข้าใจความเชื่อมโยงของแผนในแต่ละระดับ เพื่อให้สามารถนำไปถ่ายทอดสู่การจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในระดับพื้นที่ได้อย่างสอดคล้องและเป็นเอกภาพ

ในการบรรยายยังได้อธิบายถึงแนวคิดการพัฒนาที่สำคัญของประเทศในปัจจุบัน ได้แก่ Thailand 4.0, New S-Curve, BCG Economy Model, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งล้วนเป็นกรอบแนวคิดสำคัญที่ใช้กำหนดทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ โดยเฉพาะภาคการเกษตรที่มุ่งเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่ม การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การนำเทคโนโลยี และนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ และการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

หนึ่งในประเด็นสำคัญที่ได้รับ คือ แนวคิด BCG Economy Model (Bio-Circular-Green Economy) ซึ่งเป็นโมเดลเศรษฐกิจที่มุ่งสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรชีวภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดของเสีย และคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยภาคการเกษตรถือเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ BCG ผ่านการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ การแปรรูปสินค้าเกษตร การสร้างนวัตกรรม และการเชื่อมโยงสู่เศรษฐกิจสีเขียวและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของการวางแผนเชิงพื้นที่ วิทยากรได้นำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้หลักการ 4P ได้แก่ Potential (ศักยภาพ), Pain Point (ปัญหาและข้อจำกัด), Performance (ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา) และ Plan (ทิศทางการพัฒนาในอนาคต) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดประเด็นการพัฒนาและจัดทำโครงการที่ตอบโจทย์ความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้แนวทางการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับชาติสู่ระดับพื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลสถานการณ์ ศักยภาพของพื้นที่ ความต้องการของประชาชน ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นพัฒนา เป้าหมาย กลยุทธ์ และแผนงาน โครงการที่มีความเหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัดหรือกลุ่มจังหวัด

สำหรับภาคการเกษตร ได้มีการยกตัวอย่างทิศทางการพัฒนาภาคต่าง ๆ ของประเทศ ซึ่งล้วนมุ่งเน้น การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรด้วยนวัตกรรม การพัฒนาเกษตรคุณภาพและ เกษตรปลอดภัย การเชื่อมโยงสู่การแปรรูปและตลาดมูลค่าสูง ตลอดจนการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ภายใต้อิทธิพลเศรษฐกิจสีเขียวและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สิ่งสำคัญที่ได้รับจากการอบรมครั้งนี้ คือ ความเข้าใจว่าการวางแผนกลยุทธ์ที่ดีไม่ใช่เพียงการกำหนด โครงการหรือกิจกรรมตามงบประมาณที่มีอยู่ แต่ต้องเริ่มจากการวิเคราะห์ข้อมูลและสถานการณ์อย่างรอบ ด้าน เชื่อมโยงกับนโยบายระดับประเทศ และกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนอง ต่อความต้องการของพื้นที่ได้อย่างแท้จริง รวมทั้งต้องมีตัวชี้วัดที่สามารถติดตามและประเมินผลได้อย่าง ชัดเจน

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เข้าใจ กรอบนโยบายการพัฒนาของประเทศ สามารถใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์และกำหนดทิศทางการ พัฒนาได้อย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ระดับชาติสู่การจัดทำแผนงานและ โครงการ ด้านการเกษตรในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นสมรรถนะสำคัญของนักบริหารการพัฒนาการ เกษตรและสหกรณ์ในยุคปัจจุบัน

4. การลงพื้นที่ศึกษา การดำเนินงานขับเคลื่อนงานในพื้นที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การจัดการข้อมูลที่เกิดผลลัพท์จากการมองปัญหาแบบแยกส่วน (เปรียบเหมือนคนตาบอดคลำช้าง) จนมองไม่เห็นภาพใหญ่หรือนัยที่แฝงอยู่ การนำข้อมูลไปใช้เพื่องานพัฒนามีประสิทธิภาพ จึงต้องอาศัย กระบวนการเก็บและวิเคราะห์ที่เป็นระบบ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

- การสังเกต (Observation): คือการเฝ้าดูอย่างมีวัตถุประสงค์ ครอบคลุมทั้งกายภาพ บริบท การแสดงออก และการใช้เวลา โดยต้องมีความละเอียดและปราศจากอคติ
- การสัมภาษณ์ (Interview): คือการสนทนาอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อหาคำอธิบาย เหตุผล เจตคติ หรือข้อเสนอแนะ จากผู้ให้ข้อมูลโดยต้องรักษาความไว้วางใจและเคารพความเป็นส่วนตัว
- ขั้นตอนการปฏิบัติ: ต้องเตรียมการ วางแผนการลงพื้นที่ สร้างความคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูล เก็บข้อมูล ด้วยความเต็มใจ และต้องตรวจทานข้อมูลให้สมบูรณ์โดยเร็วเพื่อป้องกันการลืม

2. การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis) การวิเคราะห์คือการจัดระบบ จำแนกประเภท และหา ความสัมพันธ์ของข้อมูล เพื่อเปลี่ยนจาก "ข้อมูลดิบ" (Data) ไปสู่ "ข้อสรุป" (Conclusion) โดยมีความลึกของ ระดับการวิเคราะห์ ดังนี้:

- เชิงพรรณนา (Descriptive): บอกว่าเกิดอะไรขึ้น
- เชิงสาเหตุ (Diagnostic): บอกว่าทำไมจึงเกิดขึ้น
- เชิงคาดการณ์ (Predictive): พิจารณาแนวโน้มว่าอาจเกิดอะไรขึ้น

- เชิงรับมือ (Prescriptive): เสนอแนะว่าควรทำอะไรต่อสถานการณ์นั้น

3. แนวทางการนำข้อมูลไปสู่ข้อสรุปเพื่อการพัฒนา

การวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ (เช่น กรณีความยากจนและหนี้สินของเกษตรกร) ต้องมองในหลายมิติ (โครงสร้างพื้นฐาน, เศรษฐกิจ, สังคม) โดยพิจารณาจาก:

- ความสอดคล้อง: ตรงกับแผนพัฒนาหรือเป้าหมายหรือไม่
- ความจำเป็นและเร่งด่วน: ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบโต้สถานการณ์
- ความเป็นไปได้และความต่อเนื่อง: โอกาสสำเร็จและการส่งต่องานสู่อนาคต

ข้อควรระวังในการจัดการข้อมูล: ต้องระวังการนำเข้าข้อมูล หรือการเก็บข้อมูลในสิ่งที่รู้อยู่แล้ว การยุติการเก็บข้อมูลเมื่อถึงจุดที่ข้อมูลอิ่มตัว (Saturation) และในการวิเคราะห์ควรใช้ระบบการคิดเชิงเหตุผล มุ่งตอบเป้าหมาย และมีหลักฐานพิสูจน์ได้ชัดเจน ทั้งนี้ ผลสรุปที่ดีควรนำเสนอออกมาเป็นแผนภาพหรือตารางเพื่อแสดงความเชื่อมโยงระหว่างสาเหตุและผลกระทบให้เข้าใจง่าย

ผลจากการลงพื้นที่ศึกษา 3 แห่ง พบว่า

1. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเมลอนหมู่ใหญ่ร่วมใจพัฒนา อำเภอลาดบัวหลวง ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรที่มีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าเกษตรเฉพาะทาง โดยเฉพาะการผลิตเมล่อน ซึ่งเป็นสินค้าที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและตอบสนองตลาดผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย และความสดใหม่ของสินค้า ประเด็นที่ควรวิเคราะห์ ได้แก่ มาตรฐานการผลิต การควบคุมคุณภาพ การตลาด การสร้างแบรนด์ การเชื่อมโยงตลาด การบริหารต้นทุน และการรวมกลุ่มของสมาชิก ทั้งนี้ ข้อเสนอแนะเชิงโครงการควรมุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพสินค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างเรื่องราวสินค้า การเพิ่มช่องทางการจำหน่ายทั้งออฟไลน์และออนไลน์ และการพัฒนากลุ่มให้เป็นต้นแบบของการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในระดับพื้นที่

2. ศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลบ้านขล้อ อำเภอบางปะหัน ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรที่มีความหลากหลาย เชื่อมโยงการผลิตหลายกิจกรรมในพื้นที่เดียวกัน เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดการทรัพยากรน้ำ การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ และการลดความเสี่ยงจากการพึ่งพารายได้ทางเดียว จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ลักษณะนี้ คือ การเป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงปฏิบัติ ที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดเกษตรผสมผสานให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นควรวิเคราะห์ทั้งด้านองค์ความรู้ การจัดฐานเรียนรู้ ระบบการถ่ายทอด การจัดการพื้นที่ การประชาสัมพันธ์ และการเชื่อมโยงกับหน่วยงานสนับสนุน ข้อเสนอแนะเชิงโครงการจึงอาจมุ่งไปที่การพัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีหลักสูตรชัดเจน มีฐานเรียนรู้เป็นระบบ มีสื่อประกอบการเรียนรู้ และมีแผนขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่

3. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหลวง อำเภออุทัย ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้แนวทางการพัฒนาพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเน้นความพอดี ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และการใช้ความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินงาน ศูนย์ลักษณะนี้มีความสำคัญในการเป็นต้นแบบด้านการพึ่งพาตนเอง

การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างความมั่นคงระดับครัวเรือนและชุมชน ประเด็นที่ควรวิเคราะห์ ได้แก่ ความเข้มแข็งของผู้นำศูนย์ ความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดกิจกรรมเรียนรู้ การต่อยอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือศูนย์ฝึกอบรม และความยั่งยืนของการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะเชิงโครงการควรมุ่งสนับสนุนการพัฒนาฐานเรียนรู้ การสร้างเครือข่าย เกษตรกรต้นแบบ การจัดทำสื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ขยายผลในกลุ่ม เกษตรกรและชุมชนใกล้เคียง

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมนี้ คือ การวิเคราะห์โครงการระดับพื้นที่ต้องเริ่มจากการเข้าใจ บริบทจริงของพื้นที่ ไม่ใช่การใช้รูปแบบโครงการสำเร็จรูปไปใช้กับทุกพื้นที่เหมือนกัน เพราะแต่ละกลุ่มมีศักยภาพ ปัญหา ทรัพยากร และเป้าหมายการพัฒนาที่แตกต่างกัน การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผู้วิเคราะห์เห็นข้อเท็จจริง เห็นความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และสามารถจัดทำข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง นอกจากนี้

ประเด็นสำคัญที่ได้รับจากการแลกเปลี่ยนระหว่างกลุ่ม คือ การจัดทำข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการภาคการเกษตรระดับพื้นที่ ควรมองให้ครบทั้ง 4 มิติ ได้แก่ 1. มิติกลุ่มเป้าหมาย ต้องชัดเจนว่าใครคือผู้ได้รับประโยชน์หลัก และมีความต้องการใด 2. มิติกระบวนการผลิตและบริการ ต้องพิจารณาว่ากลุ่มมีจุดแข็งหรือข้อจำกัดในขั้นตอนใด 3. มิติตลาดและมูลค่าเพิ่ม ต้องวิเคราะห์ว่าสินค้าหรือบริการสามารถยกระดับ สร้างแบรนด์ หรือเพิ่มช่องทางจำหน่ายได้อย่างไร 4. มิติความยั่งยืน ต้องพิจารณาว่าโครงการจะสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มดำเนินงานต่อได้เองหรือไม่ หลังสิ้นสุดการสนับสนุน หัวข้อนี้ยังช่วยให้เข้าใจว่า การสนับสนุนโครงการของภาครัฐควรมุ่งสร้าง ความสามารถ ให้แก่กลุ่ม มากกว่าการสนับสนุนเฉพาะวัสดุ อุปกรณ์ หรือกิจกรรมระยะสั้น กล่าวคือ โครงการที่ดีควรทำให้กลุ่มมีความรู้เพิ่มขึ้น มีระบบบริหารจัดการดีขึ้น มีตลาดดีขึ้น มีมาตรฐานสินค้าเพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้นในระยะยาว โดยสรุป การเรียนรู้หัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ ทำให้ได้รับทั้งองค์ความรู้เชิงทฤษฎี เครื่องมือเชิงกลยุทธ์ และทักษะการฝึกปฏิบัติจากกรณีศึกษาในพื้นที่จริง ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้การเชื่อมโยงข้อมูลภาคสนามกับการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ และสามารถพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงโครงการที่มีเหตุผล รองรับด้วยข้อมูล และเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับกลางที่ต้องสามารถวิเคราะห์ วางแผน ขับเคลื่อน และประเมินผลโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. บทบาทของหัวหน้างานและการนำทีมที่มีประสิทธิภาพ

หัวข้อบทบาทของหัวหน้างานและการนำทีมที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงบทบาทของหัวหน้างานซึ่งมีองค์ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ดังนี้

1. กรอบแนวคิดในการเป็นผู้นำ (Mindset) ผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการมีกรอบความคิดที่ถูกต้อง มองบทบาทของตนเองในฐานะผู้สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพของทีม มากกว่าการสั่งการเพียงอย่าง

เดียว เปิดรับการเปลี่ยนแปลง กล้าตัดสินใจ รับผิดชอบต่อผลลัพธ์ และมุ่งเน้นการสร้างคุณค่าให้แก่องค์กร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. ทักษะการเป็นผู้นำด้วยการ โค้ช (Coaching) การเป็นผู้นำยุคใหม่ควรใช้แนวทางการโค้ชเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรค้นพบศักยภาพของตนเอง ผู้นำควรตั้งคำถามที่สร้างสรรค์ รับฟังอย่างตั้งใจ ให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสม และสนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อให้ทีมสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

3. การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ การสื่อสารที่ดีช่วยสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ และความไว้วางใจ ภายในทีม ผู้นำควรสื่อสารอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และใช้ถ้อยคำที่สร้างกำลังใจ รวมทั้งสามารถสื่อสารในสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม เพื่อรักษาความสัมพันธ์และบรรยากาศการทำงานที่ดี

4. การเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ผู้นำต้องตระหนักถึงจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา อารมณ์ และพฤติกรรมของตนเอง พร้อมทั้งเข้าใจความแตกต่างของบุคคล ทั้งด้านความคิด แรงจูงใจ และรูปแบบการทำงาน การเข้าใจตนเองและผู้อื่นจะช่วยให้สามารถบริหารความสัมพันธ์ สร้างความไว้วางใจ และดึงศักยภาพของสมาชิกแต่ละคนออกมาได้อย่างเหมาะสม

5. การทำงานเป็นทีม ความสำเร็จขององค์กรเกิดจากการทำงานร่วมกันของทุกคน ผู้นำจึงมีหน้าที่สร้างเป้าหมายร่วมที่ชัดเจน ส่งเสริมการมีส่วนร่วม กระจายบทบาทหน้าที่ตามความสามารถ และสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือ เมื่อสมาชิกในทีมมีความเชื่อมั่นและช่วยเหลือกัน จะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายร่วมกันอย่างยั่งยืน.

6. นักบริหารระดับกลางกับทัศนคติแบบเติบโตก้าวหน้า (Growth Mindset)

นักบริหารระดับกลางกับทัศนคติแบบเติบโตก้าวหน้า (Growth Mindset) ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

1. การเรียนรู้และเข้าใจกรอบความคิด (Mindset) Mindset คือ กรอบความคิดหรือความเชื่อที่กำหนดวิธีการมองโลก การตัดสินใจ และการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล การเข้าใจ Mindset ช่วยให้เราระหนักถึงรูปแบบความคิดของตนเอง รู้ว่าความสำเร็จหรือข้อจำกัดหลายอย่างเกิดจากวิธีคิดมากกว่าความสามารถเพียงอย่างเดียว เมื่อเข้าใจกรอบความคิดของตนเองแล้ว จะสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วิธีการปรับกรอบความคิดแบบเติบโต การปรับสู่กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) เริ่มจากการมองว่าความสามารถสามารถพัฒนาได้ผ่านการเรียนรู้และการฝึกฝน ยอมรับข้อผิดพลาดเป็นบทเรียน เปิดใจรับคำแนะนำและความคิดเห็นจากผู้อื่น กล้าที่จะเผชิญกับความท้าทาย และมองอุปสรรคเป็นโอกาสในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ ควรฝึกการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน มีการประเมินผลตนเองอย่างสม่ำเสมอ และเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว

3. การพัฒนาทักษะการคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) การพัฒนาทักษะการคิดแบบเติบโตเป็นการฝึกให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในศักยภาพของตนเอง พร้อมเรียนรู้สิ่งใหม่อยู่เสมอ โดยเน้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา การคิดเชิงสร้างสรรค์ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง และความอดทนต่อความยากลำบาก ผู้ที่มี Growth Mindset จะไม่ยึดติดกับความสำเร็จในอดีตหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้น แต่จะใช้ประสบการณ์เหล่านั้นเป็นแรงผลักดันในการพัฒนาตนเองและสร้างผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นในอนาคต

ความหมายของ Inward Mindset และ Outward Mindset

Inward Mindset (กรอบความคิดที่มุ่งเน้นตนเอง) เป็นกรอบความคิดที่ให้ความสำคัญกับความต้องการ เป้าหมาย หรือผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก มักมองผู้อื่นเป็นเพียงผู้สนับสนุนหรืออุปสรรคต่อความสำเร็จของตน ส่งผลให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นอาจเกิดข้อขัดแย้ง ขาดความเข้าใจในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และอาจทำให้การสร้างความร่วมมือเป็นไปได้ยาก

ตัวอย่าง: เจ้าหน้าที่มุ่งทำงานให้เสร็จตามตัวชี้วัดของตนเอง โดยไม่ได้คำนึงว่าผลลัพธ์นั้นตอบโจทย์ความต้องการของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด

Outward Mindset (กรอบความคิดที่มุ่งเน้นผู้อื่น) เป็นกรอบความคิดที่มองเห็นคุณค่า ความต้องการ และเป้าหมายของผู้อื่นควบคู่ไปกับเป้าหมายของตนเอง ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือ ความเข้าใจ และการทำงานเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม ผู้ที่มี Outward Mindset จะสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ทำงานเป็นทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ยั่งยืน

ตัวอย่าง: นักส่งเสริมการเกษตรออกแบบกิจกรรมโดยรับฟังปัญหาและความต้องการของเกษตรกรก่อน เพื่อให้การส่งเสริมตอบโจทย์และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

สรุปเปรียบเทียบ

Inward Mindset	Outward Mindset
มุ่งเน้นตนเอง	มุ่งเน้นตนเองและผู้อื่นควบคู่กัน
ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนตน	ให้ความสำคัญกับผลลัพธ์ร่วม
มองผู้อื่นเป็นอุปสรรคหรือเครื่องมือ	มองผู้อื่นเป็นหุ้นส่วนความสำเร็จ
เน้น "ฉันจะได้อะไร"	เน้น "เราจะสำเร็จร่วมกันอย่างไร"
ความร่วมมือเกิดขึ้นได้ยาก	สร้างความร่วมมือและความไว้วางใจได้ดี

สาระสำคัญ: การพัฒนา Growth Mindset ควบคู่กับ Outward Mindset จะช่วยให้บุคคลไม่เพียงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง แต่ยังสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สร้างคุณค่า และขับเคลื่อนองค์กรหรือชุมชนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

7. การพัฒนาบุคลิกภาพในฐานะผู้นำทีม

บุคลิกภาพที่ดี คือ “รากฐานที่มั่นคง” ของการบริหารทีมงานที่มีประสิทธิภาพ บุคลิกภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ ความไว้วางใจ และความสามารถในการนำทีมไปสู่เป้าหมายร่วมกัน โดยบุคลิกภาพที่ดีไม่ได้หมายถึงเพียงการแต่งกายหรือการแสดงออกภายนอกเท่านั้น แต่รวมถึงคุณลักษณะภายในที่สะท้อนผ่านความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

องค์ประกอบของบุคลิกภาพ (Personality) บุคลิกภาพประกอบด้วย 2 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1. บุคลิกภาพภายใน (Inner Personality) เป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลและส่งผลต่อการแสดงออก ได้แก่

- 1.1 ค่านิยมและทัศนคติ
- 1.2 คุณธรรม จริยธรรม
- 1.3 ความเชื่อและกรอบความคิด
- 1.4 อารมณ์และการควบคุมตนเอง
- 1.5 ความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์

2. บุคลิกภาพภายนอก (Outer Personality) เป็นสิ่งที่ผู้อื่นสามารถมองเห็นหรือรับรู้ได้ ได้แก่

- 2.1 การแต่งกายและการดูแลตนเอง
- 2.2 การพูดและการสื่อสาร
- 2.3 กิริยามารยาท
- 2.4 ภาษากายและการแสดงออก
- 2.5 ความมั่นใจและการวางตัว

โดยทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์กัน โดยบุคลิกภาพภายในเป็นรากฐานสำคัญที่ส่งผลต่อการแสดงออกภายนอกอย่างเป็นธรรมชาติ

องค์ประกอบของ “ภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ” (Credible Image) ภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือไม่ได้เกิดจากรูปลักษณ์ภายนอกเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจากการผสมผสานของหลายองค์ประกอบ ได้แก่

1. ความน่าเชื่อถือด้านคุณธรรม (Integrity) มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ยึดมั่นในหลักการ และรักษาคำพูด
2. ความรู้ความสามารถ (Competency) มีความเชี่ยวชาญในงาน สามารถให้คำแนะนำ แก้ปัญหา และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
3. ความรับผิดชอบ (Responsibility) ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง รับผิดชอบต่อหน้าที่และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
4. การสื่อสารที่ดี (Communication) สื่อสารอย่างชัดเจน รับฟังความคิดเห็น และสร้างความเข้าใจร่วมกัน
5. บุคลิกภาพและการวางตัว (Professional Presence) แต่งกายเหมาะสม สุภาพ มั่นใจ และให้เกียรติผู้อื่น
6. ความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ (Consistency) คำพูด การตัดสินใจ และการกระทำสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง

กล่าวโดยสรุป

บุคลิกภาพที่ดีเริ่มต้นจากการพัฒนาคุณลักษณะ อุปนิสัย พฤติกรรม และกรอบความคิดที่เหมาะสม ซึ่งจะสะท้อนออกมาเป็นบุคลิกภาพภายนอกและภาพลักษณ์ที่น่าเชื่อถือ เมื่อบุคคลมีทั้งความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และการแสดงออกที่เหมาะสม ย่อมสามารถสร้างความไว้วางใจ จูงใจผู้คน และนำพาทีมหรือองค์กรไปสู่ความสำเร็จร่วมกันได้อย่างยั่งยืน

8. เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ

การนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพเป็นทักษะสำคัญที่ช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจข้อมูล เกิดความเชื่อมั่น และพร้อมให้ความร่วมมือหรือสนับสนุนแนวคิดที่นำเสนอ โดยการนำเสนอที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการเตรียมความพร้อม การสื่อสาร และการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังอย่างเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย

1. การเตรียมเนื้อหาอย่างเป็นระบบ

ผู้นำเสนอควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนว่า ต้องการให้ผู้ฟัง “รู้ เข้าใจ เชื่อ หรือปฏิบัติ” อย่างใด จากนั้นจัดลำดับเนื้อหาให้เป็นขั้นตอน เริ่มจากการเกริ่นนำ เนื้อหาหลัก และบทสรุป โดยนำเสนอเฉพาะประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟัง

2. การวิเคราะห์ผู้ฟัง

การรู้จักกลุ่มเป้าหมายช่วยให้สามารถเลือกเนื้อหา ภาษา และวิธีการสื่อสารได้เหมาะสม เช่น ผู้บริหารต้องการข้อมูลเชิงนโยบายและผลลัพธ์ ขณะที่เกษตรกรอาจต้องการข้อมูลที่เข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง

3. การสื่อสารด้วยวาจาและน้ำเสียง

การพูดที่ชัดเจน กระชับ ใช้น้ำเสียงน่าสนใจ มีจังหวะการพูดที่เหมาะสม และเน้นประเด็นสำคัญ จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ฟังและทำให้สารที่ต้องการสื่อมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. การใช้ภาษากายอย่างเหมาะสม

บุคลิกภาพ การสบตา สีหน้า ท่าทาง และการเคลื่อนไหว ล้วนส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้พูด ภาษากายที่มั่นใจและเป็นธรรมชาติช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ฟัง

5. การใช้สื่อประกอบการนำเสนอ

สไลด์ ภาพ วิดีโอ แผนภูมิ หรืออินโฟกราฟิก ควรมีความเรียบง่าย อ่านง่าย และสื่อสารประเด็นสำคัญได้ชัดเจน โดยหลีกเลี่ยงการใส่ข้อความจำนวนมากจนเกินไป

6. การสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟัง

การตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือการยกตัวอย่างจากสถานการณ์จริง จะช่วยให้ผู้ฟังมีส่วนร่วม เกิดความสนใจ และจดจำเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

7. การบริหารเวลาและการตอบคำถาม

ผู้นำเสนอควรควบคุมเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา และเตรียมความพร้อมในการตอบข้อซักถามด้วยความมั่นใจ มีเหตุผล และตรงประเด็น

กล่าวโดยสรุป

การนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพประกอบด้วย การเตรียมเนื้อหาที่ดี การเข้าใจผู้ฟัง การสื่อสารที่ชัดเจน การใช้ภาษาและสื่อประกอบอย่างเหมาะสม รวมถึงการสร้างการมีส่วนร่วมและการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้การนำเสนอสามารถถ่ายทอดสาระสำคัญ สร้างความน่าเชื่อถือ และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

9. AI กับการบริหารจัดการทีมที่มีประสิทธิภาพ

หัวข้อ AI กับการบริหารจัดการทีมที่มีประสิทธิภาพ เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้จักกับ AI และสามารถนำ AI มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา และบริหารจัดการการทำงาน ช่วยยกระดับการทำงานแบบเดิมสู่การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยการนำ AI มาช่วยในการพัฒนาการเกษตรด้านการตัดสินใจ และวางแผน ดังนี้

1. การวิเคราะห์และการพยากรณ์ที่แม่นยำ โดยใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลสภาพอากาศ โรคพืช และแมลงศัตรูพืชล่วงหน้า ช่วยให้นักบริหารสามารถวางแผนแจ้งเตือนเกษตรกรในพื้นที่เพื่อรับมือได้อย่างทันทั่วถึง ลดความเสียหายต่อผลผลิต

2. การตัดสินใจ โดยใช้ AI ช่วยประมวลผลข้อมูลราคาพืชผลการเกษตร กลไกดตลาด และแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภค ทำให้ผู้บริหารสามารถแนะนำช่วงเวลาการปลูกและการตลาดแก่เกษตรกรได้อย่างถูกต้อง

3. การออกแบบตลาดสินค้าและทำสื่อโฆษณา โดยการนำ AI มาใช้ในการออกแบบตลาดสินค้า การโฆษณา และการผลิตคลิปวิดีโอเพื่อยกระดับเกษตรกร และเพิ่มประสิทธิภาพทางการตลาดสู่ยุคดิจิทัล

สิ่งสำคัญที่ได้จากการเรียนในหัวข้อนี้คือหัวใจสำคัญของ "AI กับการบริหารจัดการทีมที่มีประสิทธิภาพ" สำหรับนักบริหารระดับกลาง ไม่ใช่การปล่อยให้เทคโนโลยีทำงานแทนมนุษย์ทั้งหมด แต่คือการใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยคิดและตัดสินใจ เพื่อลดความเสี่ยง เพิ่มความรวดเร็ว และสร้างมูลค่าสูงสุดให้กับภาคการเกษตรไทย นักบริหารที่สามารถผสานองค์ความรู้ดั้งเดิมเข้ากับปัญญาประดิษฐ์ได้อย่างลงตัว จะเป็นกำลังสำคัญในการพลิกโฉมเกษตรกรรมไทยสู่อนาคตอย่างมั่นคงและยั่งยืน

10. การดำรงตนในสังคมที่มีความหลากหลาย

การดำรงตนในสังคมที่มีความหลากหลาย เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมรู้ถึงบริบทและความสำคัญของความหลากหลายในสังคมปัจจุบัน ซึ่งในยุคปัจจุบัน สังคมมีความหลากหลายสูงขึ้นในทุกมิติ ทั้งในด้านช่วงวัย วัฒนธรรมท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยม และทักษะเทคโนโลยี ดังนั้นการเป็นนักบริหาร

ระดับกลางจำเป็นต้องทำความเข้าใจและยอมรับความแตกต่างเหล่านี้ โดยไม่นำอคติส่วนตัว มาเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมและได้รับการยอมรับ มีหลักการดังนี้

1. การขับเคลื่อนงานราชการให้ประสบความสำเร็จภายใต้ความหลากหลาย อาศัยหลักการสำคัญ 3 ประการ

1.1 การเปิดใจและการรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากทั้งผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และประชาชน โดยไม่ด่วนตัดสิน เพื่อหาจุดร่วมในการทำงาน

1.2 การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย เช่น การสื่อสารกับเกษตรกรในพื้นที่ การประสานงานระหว่างหน่วยงาน หรือการจูงใจคนรุ่นใหม่ในองค์กร

1.3 ความยืดหยุ่นและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรที่เปลี่ยนไป และการเปิดรับนวัตกรรมหรือแนวคิดใหม่ๆ มาพัฒนางาน

2. การประยุกต์ใช้ในบทบาทนักบริหารการเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะผู้นำระดับกลางที่เชื่อมระหว่างนโยบายส่วนกลางและการปฏิบัติในพื้นที่ การเข้าใจความหลากหลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดังนี้

2.1 การบริหารคนในองค์กรโดยการบริหารจัดการความแตกต่างระหว่างวัย (Gen X, Y, Z) ในทีม ดึงจุดเด่นของแต่ละคนมาบูรณาการร่วมกัน ลดความขัดแย้ง และสร้างทีมงานที่มีความสุข

2.2 การบริการประชาชนและเกษตรกร ด้วยความเข้าใจวิถีชีวิต ค่านิยม และข้อจำกัดที่ต่างกันของเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ เช่น เกษตรกรรุ่นเก่า กับ Young Smart Farmer เพื่อให้สามารถส่งเสริมองค์ความรู้ เทคโนโลยี และยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรได้อย่างเข้าถึงและตรงจุด

2.3 การขับเคลื่อนเครือข่าย สร้างความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่มีความหลากหลาย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันเกษตรกร เพื่อผลักดันภารกิจของกระทรวงฯ ให้บรรลุเป้าหมายอย่างยั่งยืน

สรุปการดำรงตนในสังคมที่มีความหลากหลาย ไม่ใช่เพียงแค่การยอมรับความแตกต่าง แต่คือการบริหารจัดการความต่างนั้นให้กลายเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กร และสร้างสรรค์ประโยชน์สูงสุดให้แก่เกษตรกร

11. การศึกษาดูงาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการเกษตร

การศึกษาดูงาน ณ แอร์ออร์คิดส์ (Air Orchids & Lab) จังหวัดนครปฐม เป็นการเรียนรู้ที่ดีมากในการนำนวัตกรรมมาขับเคลื่อนธุรกิจตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำจนประสบความสำเร็จในอาชีพ ดังนี้

1. นวัตกรรมต้นน้ำ โดยการบริหารจัดการสายพันธุ์และห้องปฏิบัติการ (Tissue Culture Lab) มีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและการพัฒนาสายพันธุ์ ซึ่งแอร์ออร์คิดส์ให้ความสำคัญกับการวิจัยในห้องปฏิบัติการเพื่อพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์กล้วยไม้ลูกผสมโดยเฉพาะสกุลหวาย จนมีมากกว่า 4,000 สายพันธุ์ เพื่อสร้างความหลากหลายและตอบสนองความต้องการของตลาดโลก และการควบคุมคุณภาพขั้นสูงด้วยการใช้ระบบ

บาร์โค้ด และการตรวจสอบมาตรฐานสารพันธุกรรม/โรคพืช เพื่อควบคุมคุณภาพของกล้วยไม้ขวด และต้นกล้า ก่อนส่งต่อไปยังโรงเรียน ป้องกันความเสียหายในระยะยาว

2. นวัตกรรมกลางน้ำ ด้วยระบบฟาร์มอัจฉริยะและการจัดการโรงเรียน มีการยกระดับมาตรฐานฟาร์มสู่ระดับสากล ผ่านแนวทางปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) โดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยลดต้นทุนและแก้ปัญหาขาดแคลนแรงงาน โดยใช้นวัตกรรมระบบแขนกลอัตโนมัติในการฉีดพ่นปุ๋ย สารอาหาร และชีวภัณฑ์อย่างแม่นยำ ช่วยลดการสูญเสียปุ๋ยเกินความจำเป็น ลดความเสี่ยงจากการสัมผัสสารเคมีของแรงงาน และการใช้ระบบน้ำแบบสปริงเกอร์ที่คำนวณปริมาณน้ำอย่างเหมาะสม ช่วยลดการสิ้นเปลืองน้ำและรักษาความชื้นในโรงเรียนให้คงที่

3. นวัตกรรมปลายน้ำ โดยการตลาดเชิงสร้างสรรค์ด้วยกล้วยไม้ซูเปอร์มาร์เก็ตแห่งแรกของไทย พลิกโฉมสวนเกษตรแบบเดิมให้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้ผู้บริโภคสามารถเลือกซื้อกล้วยไม้ได้สดชื่นได้ด้วยตนเอง และพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่แข็งแรง สวยงาม รองรับทั้งการค้าส่ง การส่งออก การขนส่งออนไลน์ ที่ปลอดภัยถึงหน้าบ้าน

สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน คือการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหาแรงงานภาคการเกษตรขาดแคลน การยกระดับมาตรฐาน GAP และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยการนำโมเดลท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการบริหารตลาดแบบต้นน้ำถึงปลายน้ำไปปรับใช้กับพืชเศรษฐกิจอื่นๆ

12. การศึกษาดูงาน ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ จังหวัดปทุมธานี

การศึกษาดูงาน ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ณ จังหวัดปทุมธานี เป็นการเรียนรู้ศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดการพื้นที่ขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด และการสร้างเครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง โดยสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาดูงาน ดังนี้

1. การประยุกต์ใช้โคก หนอง นา โมเดลในบริบทพื้นที่ลุ่มต่ำ จังหวัดปทุมธานีเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำเจ้าพระยา ประสบปัญหาทั้งน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลากและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง การศึกษาดูงานได้แสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการน้ำและที่ดินตามศาสตร์พระราชา ดังนี้

โคก การขุดดินมาถมเป็นที่สูงเพื่อสร้างที่อยู่อาศัย โรงเรียนเลี้ยงสัตว์ และปลูกไม้ใช้สอย ไม้กินได้ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร

หนอง การขุดหนองน้ำแก้มลิงเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง และช่วยชะลอน้ำในฤดูน้ำหลาก พร้อมทั้งมีการเลี้ยงปลาและปลูกพืชน้ำเพื่อสร้างรายได้เสริม

นา การทำนาข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ เพื่อความปลอดภัยของเกษตรกรและผู้บริโภค

2. นวัตกรรมการพึ่งพาตนเองและการลดต้นทุนภาคการเกษตร โดยในพื้นที่ดูงานมีการจัดแสดงนวัตกรรมท้องถิ่นที่ทำได้จริง เช่น พลังงานทดแทนในไร่นา การใช้ระบบโซลาร์เซลล์ขนาดเล็กบริเวณเพื่อสูบน้ำและการจัดการระบบน้ำในแปลงเกษตร ช่วยลดต้นทุนค่าพลังงานได้อย่างยั่งยืน การบริหารจัดการขยะและของเสีย

เปลี่ยนเศษอาหารและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรให้เป็นปุ๋ยหมัก การแปรรูปเพิ่มมูลค่า โดยการนำผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้เสริมให้กับครัวเรือน สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน คือปรับเปลี่ยนวิถีคิด และการทำงานจากการสนับสนุนปัจจัยการผลิตระยะสั้น มาเป็นการมุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้และทักษะการพึ่งพาตนเองตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยการนำโมเดลการจัดการพื้นที่กลุ่มตำบลและการใช้พลังงานทดแทนดังกล่าว ไปปรับใช้ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและความเข้มแข็งให้แก่เครือข่ายเกษตรกรอย่างยั่งยืนต่อไป

13. การวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ และการนำเสนอร่างข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ

หัวข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ และการนำเสนอร่างข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำหลักการวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ เครื่องมือการวางแผน และกระบวนการคิดเชิงระบบมาใช้ประเมินศักยภาพ ปัญหา โอกาส และแนวทางการพัฒนาโครงการด้านการเกษตรระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก รองศาสตราจารย์ ดร. พิรุณ บุญยะรัตพันธุ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ การวางแผนนโยบายสาธารณะ การบริหารเชิงพื้นที่ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สาระสำคัญของการอบรมครอบคลุมการใช้เครื่องมือวิเคราะห์และวางแผนหลายรูปแบบ เช่น SWOT Analysis, TOWS Matrix, Value Chain, McKinsey 7-S, PESTEL Analysis, BCG Model และ Balanced Scorecard เพื่อนำมาใช้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด แผนงาน โครงการ และผู้รับผิดชอบให้มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ รูปแบบการเรียนรู้ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ การวิเคราะห์กรณีศึกษา และการนำเสนอผลการเรียนรู้ร่วมกัน

กิจกรรมสำคัญของหัวข้อนี้ คือ การนำข้อมูลจากการลงพื้นที่ศึกษากรณีตัวอย่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 3 แห่ง มาร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อจัดทำร่างข้อเสนอแนะเชิงโครงการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเมล่อนหมู่ใหญ่ร่วมใจพัฒนา อำเภอลาดบัวหลวง, ศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลบ้านขล้อย อำเภอบางปะหัน และ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหลวง อำเภอกุทัย โดยผู้เข้ารับการอบรมได้นำเสนอข้อมูลจากพื้นที่จริง ทั้งด้านบริบทของพื้นที่ ศักยภาพของกลุ่ม รูปแบบการดำเนินงาน จุดเด่น ปัญหา อุปสรรค โอกาสในการพัฒนา และความต้องการสนับสนุน

จากกรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเมล่อนหมู่ใหญ่ร่วมใจพัฒนา ผู้เข้ารับการอบรมได้เห็นแนวทางการพัฒนาสินค้าเกษตรเฉพาะทางที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยเฉพาะเมล่อน ซึ่งเป็นสินค้าที่ตอบสนองตลาดผู้บริโภคที่ให้ความสำคัญกับคุณภาพ ความปลอดภัย และความสดใหม่ ประเด็นที่ควรนำไป

พัฒนาต่อ ได้แก่ การยกระดับมาตรฐานการผลิต การควบคุมคุณภาพ การสร้างแบรนด์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การเล่าเรื่องสินค้า การบริหารต้นทุน และการเพิ่มช่องทางจำหน่ายทั้งออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อยกระดับกลุ่มให้เป็นต้นแบบสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในระดับพื้นที่ สำหรับกรณีศูนย์เรียนรู้การเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลบ้านกล้วย ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้แนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรที่เชื่อมโยงหลายกิจกรรม เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ การจัดการน้ำ การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ และการลดความเสี่ยงจากการพึ่งพารายได้ทางเดียว จุดเด่นของศูนย์ลักษณะนี้คือการเป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงปฏิบัติที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดเกษตรผสมผสานให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้ แนวทางพัฒนาที่เหมาะสมจึงควรมุ่งไปที่การจัดฐานเรียนรู้ให้เป็นระบบ จัดทำหลักสูตรถ่ายทอดองค์ความรู้ พัฒนาสื่อประกอบการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่วนกรณีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงบ้านหลวง อำเภออุทัย ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เน้นความพอดี ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และการใช้ความรู้คู่คุณธรรมในการดำเนินงาน ศูนย์ดังกล่าวมีศักยภาพในการเป็นต้นแบบด้านการพึ่งพาตนเอง การลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการสร้างความมั่นคงระดับครัวเรือน และชุมชน แนวทางสนับสนุนควรเน้นการพัฒนาฐานเรียนรู้ การสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ การจัดทำสื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ และการขยายผลแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนใกล้เคียง

สิ่งสำคัญที่ได้รับจากหัวข้อนี้ คือ การวิเคราะห์โครงการระดับพื้นที่ต้องเริ่มจากการเข้าใจ บริบทจริงของพื้นที่ ไม่ควรใช้รูปแบบโครงการสำเร็จรูปกับทุกพื้นที่เหมือนกัน เพราะแต่ละกลุ่มมีศักยภาพ ปัญหา ทรัพยากร และเป้าหมายการพัฒนาที่แตกต่างกัน การลงพื้นที่เก็บข้อมูลจึงเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้เห็นข้อเท็จจริงและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายอย่างรอบด้าน นอกจากนี้ การนำเสนอผลการลงพื้นที่ที่ดีไม่ควรเป็นเพียงการรายงานสิ่งที่พบเห็น แต่ต้องวิเคราะห์ต่อให้ได้ว่าปัญหาหลักคืออะไร โอกาสพัฒนาอยู่ตรงไหน ภาครัฐควรสนับสนุนเรื่องใด และหากพัฒนาเป็นโครงการควรกำหนดเป้าหมาย กิจกรรม ตัวชี้วัด และผลลัพธ์อย่างไร

โดยสรุป หัวข้อนี้ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเชื่อมโยงข้อมูลภาคสนามกับเครื่องมือวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ และพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงโครงการที่มีเหตุผล มีข้อมูลรองรับ และสอดคล้องกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ทั้งยังย้ำให้เห็นว่า การสนับสนุนโครงการภาครัฐควรมุ่งสร้าง “ความสามารถ” ให้แก่กลุ่มมากกว่าการสนับสนุนเฉพาะวัสดุหรือกิจกรรมระยะสั้น เพื่อให้กลุ่มมีระบบบริหารจัดการดีขึ้น มีตลาดดีขึ้น มีมาตรฐานสินค้าเพิ่มขึ้น และสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับกลางในการวิเคราะห์ วางแผน ขับเคลื่อน และประเมินผลโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ

14. การเกษตรต่างประเทศกับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

หัวข้อ การเกษตรต่างประเทศกับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เข้าใจสถานการณ์สินค้าเกษตรมูลค่าสูงในระดับสากล โดยเฉพาะบริบทของ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นตลาดขนาดใหญ่

มีประชากรมากกว่า 1.4 พันล้านคน มีบทบาทสำคัญต่อการค้าสินค้าเกษตรของโลก และมีความต้องการสินค้าเกษตรคุณภาพสูงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การบรรยายถ่ายทอดโดย MR. PHATTHAKORN TANMANEE ผู้แทนสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงปักกิ่ง ซึ่งมีบทบาทในการติดตาม วิเคราะห์ รายงานสถานการณ์ด้านการเกษตร ประสานมาตรการทางการค้า และสนับสนุนการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรไทยในต่างประเทศ โดยเฉพาะตลาดจีน มองโกเลีย และเกาหลีเหนือ

สาระสำคัญของการบรรยายชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมผู้บริโภค โดยผู้บริโภคจีนมีกำลังซื้อสูงขึ้น และให้ความสำคัญกับสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย มีมาตรฐาน มีแบรนด์ มีเรื่องราว และมีความแตกต่างเฉพาะตัว สะท้อนจากรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนจีนในปี 2025 ประมาณ 43,377 หยวน และยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จึงทำให้ตลาดจีนเป็นตลาดที่มีศักยภาพสูงสำหรับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยเฉพาะกลุ่มผู้บริโภคในเมืองใหญ่และชนชั้นกลางที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพ คุณภาพชีวิต ความสะดวก และภาพลักษณ์ของสินค้า

การบรรยายได้อธิบายแนวคิด High-Value Agricultural Products (HVAP) หรือสินค้าเกษตรมูลค่าสูงว่าหมายถึงสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงกว่าสินค้าเกษตรทั่วไป ไม่ได้พิจารณาเฉพาะราคาขาย แต่เกิดจากการสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่คุณค่า เช่น การยกระดับมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัย การแปรรูป การสร้างแบรนด์ การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการผลิต และการพัฒนาช่องทางตลาดให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย ตัวอย่างสินค้า ได้แก่ ผลไม้คุณภาพพรีเมียม สินค้าประมงแปรรูป สินค้าปศุสัตว์แปรรูป ัญพืชบรรจุภัณฑ์ทันสมัย เครื่องดื่มจากผลผลิตเกษตร และผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ตอบสนองพฤติกรรมผู้บริโภคยุคใหม่

ในด้านแนวโน้มการพัฒนาเกษตรของจีน พบว่าจีนให้ความสำคัญกับการยกระดับภาคเกษตรทั้งระบบ ภายใต้แนวคิด เช่น Rural Revitalization Strategy, Agricultural Modernization, Digital/Smart Agriculture, AI, Big Data, Drone, Precision Farming, Agricultural Branding และ GI Products โดยไม่ได้เน้นเพียงการเพิ่มปริมาณผลผลิต แต่เน้นการเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่คุณค่า การพัฒนาคุณภาพสินค้า การสร้างแบรนด์ การใช้ข้อมูลผู้บริโภค การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และการใช้ระบบดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด ซึ่งเป็นแนวทางที่ประเทศไทยสามารถนำมาศึกษาและประยุกต์ใช้ได้

สำหรับสินค้าเกษตรไทยที่มีศักยภาพในตลาดจีน ได้แก่ ผลไม้ไทย เช่น ทุเรียน มังคุด มะพร้าว ลำไย มะพร้าวอ่อน รวมถึงสินค้าเกษตรแปรรูปต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าเกษตรไทยไปจีนจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับกฎระเบียบ มาตรการนำเข้า มาตรฐานสุขอนามัยพืชและอาหาร การขึ้นทะเบียน การตรวจสอบย้อนกลับ และข้อกำหนดของหน่วยงานจีน เช่น GACC โดยกระบวนการเปิดตลาดสินค้าเกษตรมีขั้นตอนที่ต้องใช้ข้อมูลครบถ้วน ตั้งแต่การยื่นคำขอ การจัดทำแบบสอบถาม การวิเคราะห์ความเสี่ยง การตรวจประเมิน การเสนอรายชื่อแหล่งผลิตหรือผู้ประกอบการ และการประกาศอนุญาตนำเข้าอย่างเป็นทางการ

นอกจากนี้ ยังได้เรียนรู้บทบาทของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศในการผลักดันสินค้าเกษตรไทยในจีน ผ่านกิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมตลาด เช่น เทศกาลผลไม้ไทย เทศกาลทุเรียนงานส่งเสริมอาหารไทย การจัดกิจกรรมร่วมกับห้างค้าปลีก แพลตฟอร์มออนไลน์ และภาคเอกชนจีน โดยการขยายตลาดสินค้าเกษตรไทยไม่ได้อาศัยเพียงการจำหน่ายสินค้าเท่านั้น แต่ต้องใช้ การตลาดเชิงประสบการณ์ เช่น การชิมสินค้า การเล่าเรื่องแหล่งผลิต การใช้ภาพลักษณ์วัฒนธรรมไทย การจัดงานเทศกาล และการสร้างภาพจำให้สินค้าไทยโดดเด่นในตลาดต่างประเทศ

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับมุมมองเชิงสากลต่อการพัฒนาภาคเกษตร เห็นศักยภาพของตลาดจีนในฐานะตลาดสินค้าเกษตรขนาดใหญ่ และเข้าใจว่าสินค้าเกษตรมูลค่าสูงต้องสร้างคุณค่าเพิ่มผ่านมาตรฐาน คุณภาพ ความปลอดภัย แบรนค์ บรรจุกัมภ์ เทคโนโลยี ช่องทางตลาด และการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสม องค์ความรู้นี้เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ส่งเสริม และยกระดับสินค้าเกษตรไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

15. การป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ

หัวข้อ การป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ เป็นการอบรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในการปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดถือประโยชน์ของทางราชการและประชาชนเป็นสำคัญ โดยได้รับการถ่ายทอดจาก นางสาวสินีนากูจิตอรุณ นักวิชาการยุติธรรมปฏิบัติการ สำนักงาน ป.ป.ท. เขต 1 ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านกฎหมาย การตรวจสอบ และการป้องกันการทุจริตในภาครัฐ

สาระสำคัญของการอบรมครอบคลุมเรื่องวาระแห่งชาติด้านการป้องกันการทุจริต หลักธรรมาภิบาลจริยธรรมภาครัฐ ความหมายของการทุจริตและการประพฤติผิดวินัย ตลอดจนข้อควรระวังในการปฏิบัติงานราชการ โดยวิทยากรได้เน้นว่า การทุจริตไม่ได้จำกัดเฉพาะการรับสินบนหรือเรียกรับผลประโยชน์โดยตรงเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ การเอื้อประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง การมีผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้ทรัพย์สินราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน การไม่ปฏิบัติตามระเบียบกฎหมาย และการกระทำที่ทำให้ราชการเสียหายหรือประชาชนขาดความเชื่อมั่น

ประเด็นสำคัญที่ได้รับการเน้นย้ำ คือ เจ้าหน้าที่รัฐทุกคนต้องปฏิบัติงานภายใต้หลัก ธรรมาภิบาล ได้แก่ หลักนิติธรรม คุณธรรม ความโปร่งใส ความมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความคุ้มค่า รวมทั้งต้องสามารถแยกแยะระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม ได้อย่างชัดเจน เนื่องจากอำนาจหน้าที่งบประมาณ ทรัพย์สิน เวลา และข้อมูลของราชการเป็นทรัพยากรของรัฐที่ต้องใช้เพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น

การอบรมมีการยกกรณีตัวอย่างให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันวิเคราะห์ โดยเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การใช้ดุลพินิจ การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายโครงการ การรับของขวัญหรือผลประโยชน์ การใช้ทรัพย์สินราชการ และการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ทำให้เห็นว่าความเสี่ยง

ด้านการทุจริตสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของการทำงาน หากเจ้าหน้าที่ขาดความระมัดระวัง ไม่เข้าใจระเบียบ หรือไม่มีเอกสารหลักฐานรองรับอย่างครบถ้วน

อีกประเด็นสำคัญคือ ข้อกฎหมายในการปกป้องตนเองของเจ้าหน้าที่รัฐ โดยเฉพาะกรณีที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้กระทำการที่อาจเกี่ยวข้องกับความผิด เจ้าหน้าที่ควรทำหนังสือโต้แย้ง ขอให้ทบทวนหรือยืนยันคำสั่ง หรือแจ้งข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ยังมีหลักเรื่องการกันบุคคลไว้เป็นพยาน หากบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ถ้อยคำหรือข้อมูลสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยชี้มูลความผิด ซึ่งสะท้อนว่ากฎหมายมีทั้งกลไกการลงโทษผู้กระทำผิดและกลไกคุ้มครองผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบการทุจริต

ในมิติของงานส่งเสริมการเกษตร ความเสี่ยงด้านการทุจริตอาจเกิดขึ้นได้ในหลายกระบวนการ เช่น การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การจัดสรรวัสดุหรือปัจจัยการผลิต การรับรองข้อมูลกลุ่มเกษตรกร การเบิกจ่ายงบประมาณอบรม การจัดซื้อวัสดุสาริต การจ้างเหมาบริการ การจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน และการรายงานผลการดำเนินงาน ดังนั้น เจ้าหน้าที่จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานให้ชัดเจน เปิดเผยและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ดำเนินงานตามขั้นตอน จัดทำเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วน ใช้ดุลพินิจอย่างเป็นธรรม หลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน และสามารถชี้แจงเหตุผลการตัดสินใจได้ทุกขั้นตอน

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจทั้งมิติด้านจริยธรรม ธรรมาภิบาล กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติในการป้องกันความเสี่ยงจากการทุจริตและการกระทำผิดวินัยในระบบราชการ โดยย้ำให้เห็นว่าการเป็นข้าราชการที่ดีไม่ใช่เพียงการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย แต่ต้องทำงานอย่างถูกต้อง โปร่งใส มีหลักฐานตรวจสอบได้ กล่าวทักท้วงในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารราชการที่น่าเชื่อถือและเป็นธรรม

16. การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ

หัวข้อ การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ เป็นหัวข้อสำคัญ เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน และเป็นกระบวนการที่มีความเสี่ยงสูงทั้งด้านความถูกต้องตามระเบียบ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ การอบรมหัวข้อนี้ได้รับการถ่ายทอดโดยผู้แทนจากสำนักงานคลังจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีบทบาทในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านการเงินการคลัง การบัญชีภาครัฐ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุของหน่วยงานภาครัฐในระดับพื้นที่

เนื้อหาการอบรมมีพื้นฐานสำคัญจาก พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และ ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยวิทยากรเน้นให้เห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐต้องดำเนินการภายใต้หลักสำคัญ ได้แก่ ความคุ้มค่า ความโปร่งใส ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การแข่งขันอย่างเป็นธรรม และการตรวจสอบได้ กล่าวคือ การจัดซื้อจัดจ้างไม่ใช่เพียงการจัดหาสิ่งของหรือบริการให้ทันเวลา แต่ต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นการใช้จ่าย

งบประมาณที่จำเป็น เหมาะสม ไม่เอื้อประโยชน์แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง และมีเอกสารหลักฐานรองรับทุกขั้นตอน

สาระสำคัญที่ได้รับ คือ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างต้องเริ่มจากการวางแผนและกำหนดความต้องการให้ชัดเจน หน่วยงานต้องทราบว่าต้องการจัดซื้อหรือจัดจ้างอะไร ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด มีความจำเป็นเพียงใด และจะเกิดประโยชน์ต่อราชการหรือประชาชนอย่างไร หากเริ่มต้นจากความต้องการที่ไม่ชัดเจน จะส่งผลต่อการจัดทำขอบเขตงาน การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ ราคากลาง วิธีจัดซื้อจัดจ้าง และการตรวจรับในภายหลัง ในส่วนของการจัดทำขอบเขตงานหรือคุณลักษณะเฉพาะ วิทยากรเน้นว่า ต้องมีความชัดเจน เป็นกลาง ไม่ล่อลวงสเปก และไม่กำหนดเงื่อนไขที่เอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่ง ส่วนการกำหนดราคากลาง ต้องมีหลักฐานอ้างอิงที่น่าเชื่อถือ เช่น ราคามาตรฐาน ราคาที่เคยจัดซื้อจัดจ้าง ราคาตลาด หรือแหล่งข้อมูลอื่นที่สามารถตรวจสอบได้ หากกำหนดราคากลางสูงเกินจริง ต่ำเกินจริง หรือไม่มีเอกสารประกอบเพียงพอ อาจกระทบต่อความโปร่งใสและเป็นประเด็นตรวจสอบภายหลัง สำหรับวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานต้องเลือกวิธีให้ถูกต้องตามวงเงิน ลักษณะงาน และเงื่อนไขของระเบียบ เช่น วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป วิธีคัดเลือก หรือวิธีเฉพาะเจาะจง โดยต้องไม่เลือกวิธีเพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่เป็นหลัก แต่ต้องมีเหตุผลรองรับและจัดทำเอกสารให้ตรวจสอบได้ นอกจากนี้ ยังได้เห็นความสำคัญของระบบ e-GP ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มความโปร่งใส ลดการใช้ดุลพินิจเกินสมควร และทำให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างสามารถตรวจสอบได้ในระบบกลาง ขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง คือ การตรวจรับพัสดุหรืองานจ้าง ซึ่งเป็นจุดเสี่ยงของการปฏิบัติงานภาครัฐ การตรวจรับต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงและเงื่อนไขที่กำหนดในสัญญาหรือข้อตกลง ไม่ควรตรวจรับก่อนงานแล้วเสร็จ ไม่ควรตรวจรับของที่ไม่ตรงคุณลักษณะ ไม่ควรตรวจรับเพื่อเร่งเบิกจ่ายโดยไม่ตรวจสอบจริง และห้ามเรียกรับผลประโยชน์จากผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ประเด็นสำคัญที่ได้รับสามารถสรุปเป็นกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ควรดำเนินการอย่างรอบคอบ ได้แก่ การวิเคราะห์ความจำเป็นของพัสดุหรืองานจ้าง การจัดทำแผนและกำหนดความต้องการ การจัดทำขอบเขตงานหรือคุณลักษณะเฉพาะอย่างเป็นกลาง การกำหนดราคากลางโดยมีหลักฐานรองรับ การเลือกวิธีจัดซื้อจัดจ้างให้ถูกต้อง การพิจารณาและบริหารสัญญาอย่างโปร่งใส และการตรวจรับพร้อมบริหารพัสดุดตามข้อเท็จจริง

ในด้านการบริหารพัสดุภาครัฐ วิทยากรชี้ให้เห็นว่า หลังจากจัดซื้อจัดจ้างเสร็จสิ้นแล้ว หน่วยงานยังต้องบริหารพัสดุดตลอดอายุการใช้งาน ไม่ใช่จบเพียงขั้นตอนการตรวจรับและเบิกจ่ายเท่านั้น โดยต้องครอบคลุมการรับ การเก็บรักษา การเบิกจ่าย การควบคุม การบำรุงรักษา การตรวจสอบพัสดุประจำปี การจำหน่ายพัสดุดำรุดหรือเสื่อมสภาพ และการจัดทำทะเบียนพัสดุดให้ถูกต้องครบถ้วน ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับวัสดุสาริต อุปกรณ์อบรม เครื่องมือเกษตร ปัจจัยการผลิต วัสดุประชาสัมพันธ์ และทรัพย์สินที่ใช้สนับสนุนกลุ่มเกษตรกร

โดยสรุป หัวข้อนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเข้าใจกรอบกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เห็นความสำคัญของการจัดซื้อจัดจ้างที่โปร่งใส คุ่มค่า เป็นธรรม และตรวจสอบได้ รวมทั้งตระหนักถึงความเสี่ยงด้านวินัย ละเมิด และอาญาหากดำเนินการไม่ถูกต้อง จึงเป็นองค์ความรู้สำคัญสำหรับนักบริหาร

ระดับกลางที่ต้องกำกับ ดูแล และขับเคลื่อนโครงการภาครัฐให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล และความรับผิดชอบต่อเงินแผ่นดิน

วิธีการนำเสนอเนื้อหาของวิทยากร (สรุปจากภาพรวมทั้ง 4 คน)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ในหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 119 มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมีได้ใช้วิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว แต่ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบผสมผสานระหว่างการบรรยายเชิงวิชาการ การอภิปราย แลกเปลี่ยน การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงานในพื้นที่จริง การวิเคราะห์กรณีศึกษา การสรุปบทเรียน และการนำเสนอผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางทฤษฎีกับสถานการณ์จริง และนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

โดยภาพรวม วิทยากรใช้วิธีการนำเสนอแบบ บรรยายประกอบการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ในช่วงต้นของแต่ละหัวข้อ วิทยากรจะเริ่มจากการอธิบายกรอบแนวคิด หลักการสำคัญ กฎหมาย ระเบียบ เครื่องมือ หรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีพื้นฐานความเข้าใจร่วมกันก่อน จากนั้นจึงเชื่อมโยงเนื้อหาดังกล่าวกับตัวอย่าง กรณีศึกษา หรือประสบการณ์จริงจากภาครัฐ ภาคเอกชน และพื้นที่ปฏิบัติงาน ทำให้เนื้อหามีความชัดเจน เข้าใจง่าย และเห็นประโยชน์ของการนำไปใช้จริง

หลักสูตรมีการใช้วิธีการ แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำ การวางแผนกลยุทธ์ การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลโครงการ และการนำเสนอ ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ ซึ่งในกำหนดการระบุชัดเจนว่าหลายกิจกรรมดำเนินการในรูปแบบ “แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ” และมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะวิทยากรร่วมให้คำแนะนำ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมไม่ได้เป็นเพียงผู้ฟัง แต่มีบทบาทในการคิด วิเคราะห์ ทดลองใช้เครื่องมือ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนร่วมรุ่น

นอกจากนี้ ยังมีการใช้วิธีการ เรียนรู้จากพื้นที่จริงและกรณีศึกษา โดยผู้เข้ารับการอบรมได้ลงพื้นที่ศึกษาการดำเนินงานขับเคลื่อนงานในพื้นที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และศาสตร์พระราชาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงมากกว่าการเรียนรู้ในห้องอบรมเพียงอย่างเดียว การจัดกิจกรรมลักษณะนี้ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมเห็นบริบทของพื้นที่ เห็นปัญหาและศักยภาพของกลุ่มเป้าหมายจริง และสามารถนำข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์ และการแลกเปลี่ยนในพื้นที่กลับมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นข้อเสนอเชิงพัฒนาได้

ในด้านการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์ วิทยากรเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมใช้กระบวนการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ และการนำเสนอร่างข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ ซึ่งกำหนดการระบุว่าเป็นกิจกรรมที่ใช้การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ มีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิและคณะร่วมให้คำแนะนำ แล้วให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลการวิเคราะห์ต่อที่ประชุม การเรียนรู้ลักษณะนี้ช่วยพัฒนาทักษะสำคัญของนักบริหารระดับกลาง ได้แก่ การคิดเชิง

ระบบ การใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจ การจัดลำดับประเด็น การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารเชิงนโยบาย

สำหรับหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติ เช่น การป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ วิทยากรใช้รูปแบบการนำเสนอแบบ บรรยายเชิงกฎหมายประกอบตัวอย่างสถานการณ์จริง โดยอธิบายสาระสำคัญของกฎหมาย ระเบียบ ข้อควรระวัง และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ควบคู่กับการยกกรณีตัวอย่างหรือประเด็นปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถตระหนักถึงความเสี่ยงของการปฏิบัติราชการ และเห็นแนวทางป้องกันตนเองและหน่วยงานให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส และตรวจสอบได้

ในบางหัวข้อมีการใช้รูปแบบ การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์แบบถ่ายทอดสด โดยเฉพาะหัวข้อ การเกษตรต่างประเทศกับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ซึ่งเอกสารโครงการระบุว่าเป็นการรับฟังข้อมูลจากวิทยากรที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการเกษตรต่างประเทศและตลาดสินค้าเกษตรในระดับสากล รูปแบบดังกล่าวช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับข้อมูลที่ทันสมัยจากผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ต่างประเทศหรือหน่วยงานที่มีการกิจเฉพาะด้าน โดยไม่จำกัดอยู่เฉพาะวิทยากรในสถานที่อบรม

อีกลักษณะเด่นของหลักสูตร คือ การมี กิจกรรม Morning Talk และกิจกรรมสรุปบทเรียน เป็นระยะตลอดการอบรม ซึ่งสะท้อนว่าหลักสูตรให้ความสำคัญกับการทบทวนความรู้และการสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการอบรม ไม่ใช่เพียงการรับฟังเนื้อหาแล้วจบเป็นรายวิชา การสรุปบทเรียนช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทบทวนว่าได้เรียนรู้อะไร เห็นประเด็นใด สามารถนำไปใช้กับงานอย่างไร และยังเป็นกระบวนการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เข้าอบรมจากต่างหน่วยงาน

วิธีการนำเสนอของวิทยากรโดยรวมจึงมีลักษณะเป็น Active Learning หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีบทบาทในการคิด ลงมือทำ วิเคราะห์ แลกเปลี่ยน และนำเสนอ ไม่ใช่การรับความรู้ทางเดียวจากวิทยากร วิธีการดังกล่าวเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นข้าราชการระดับกลาง เพราะผู้เข้ารับการอบรมมีประสบการณ์การทำงานอยู่แล้ว การเรียนรู้จึงต้องเปิดโอกาสให้นำประสบการณ์เดิมมาแลกเปลี่ยนกับองค์ความรู้ใหม่ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ได้จริง

กล่าวโดยสรุป วิธีการนำเสนอเนื้อหาของวิทยากรในหลักสูตรนี้เป็นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน ประกอบด้วย การบรรยาย การอภิปราย การซักถาม การฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่ม การศึกษาดูงาน การวิเคราะห์กรณีศึกษา การนำเสนอผลงาน และการสรุปบทเรียนร่วมกัน โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิจากภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าหน้าที่สถาบันเกษตรกรมาร่วมกันสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับทั้งความรู้เชิงวิชาการ ทักษะเชิงปฏิบัติ มุมมองจากประสบการณ์จริง และแนวทางการนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารงานและขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ที่ได้รับ (สรุปจากภาพรวมทั้ง 4 คน)

4.1 ประโยชน์ที่ได้รับต่อตนเอง

จากการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 119 ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองในฐานะข้าราชการและนักส่งเสริมการเกษตร โดยเฉพาะการพัฒนาความสามารถด้านการบริหารงาน การคิดวิเคราะห์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การทำงานเป็นทีม การสื่อสาร การนำเสนอ และการปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นนักบริหารระดับกลางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งข้าพเจ้าขอสรุปได้ดังนี้

1. ได้รับความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของนักบริหารระดับกลางมากขึ้น โดยเห็นว่าผู้บริหารระดับกลางมิได้มีหน้าที่เพียงรับนโยบายจากผู้บริหารระดับสูงแล้วถ่ายทอดต่อไปยังผู้ปฏิบัติเท่านั้น แต่ต้องสามารถวิเคราะห์นโยบาย แปลงนโยบายสู่แผนงานและโครงการ กำกับติดตามการดำเนินงาน ประสานงานกับภาคีเครือข่าย และแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม การอบรมจึงช่วยให้ข้าพเจ้ามองเห็นบทบาทของตนเองในมิติที่กว้างขึ้น จากผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไปสู่ผู้ที่ต้องมีความสามารถในการคิดเชิงระบบ และเชื่อมโยงงานระดับนโยบายกับการปฏิบัติจริง

2. ได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำและบุคลิกภาพในการทำงาน จากกิจกรรมการประเมินบุคลิกภาพ การพัฒนาภาวะผู้นำ การดำรงตนในสังคมที่มีความหลากหลาย และบทบาทของหัวหน้างานในการนำทีม ทำให้ข้าพเจ้าได้ทบทวนจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และรูปแบบการแสดงออกของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้เรียนรู้ว่าการเป็นผู้นำที่ดีต้องมีทั้งความรู้ ความรับผิดชอบ การรับฟังความคิดเห็น การสื่อสารที่เหมาะสม ความเข้าใจความแตกต่างของบุคคล และความสามารถในการสร้างแรงจูงใจให้ทีมงานดำเนินงานไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

3. ได้รับทักษะด้านการวางแผนกลยุทธ์และการใช้เครื่องมือวิเคราะห์ จากการเรียนรู้เรื่องการวางแผนกลยุทธ์ การใช้เครื่องมือวิเคราะห์ และการวิเคราะห์ข้อมูล โครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ ทำให้ข้าพเจ้าสามารถนำเครื่องมือ เช่น SWOT Analysis, TOWS Matrix, Value Chain, PESTEL Analysis, BCG Model และ Balanced Scorecard มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์สถานการณ์ ปัญหา ศักยภาพ และแนวทางการพัฒนาโครงการได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ส่งผลให้การจัดทำข้อเสนอเชิงโครงการในอนาคตมีเหตุผลรองรับชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงเป้าหมาย กิจกรรม ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ได้ดียิ่งขึ้น

4. ได้รับประสบการณ์จากการลงพื้นที่และการศึกษาดูงานจริง ซึ่งช่วยให้ข้าพเจ้าเข้าใจว่า การพัฒนาโครงการหรือการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาไม่ควรอาศัยข้อมูลจากเอกสารเพียงอย่างเดียว แต่ต้องเข้าใจบริบทจริงของพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย ทรัพยากร ปัญหา ข้อจำกัด และโอกาสในการพัฒนา การได้ลงพื้นที่และศึกษาดูงานทำให้สามารถสังเกต วิเคราะห์ และเชื่อมโยงข้อมูลภาคสนามกับแนวคิดทางวิชาการได้ชัดเจนขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่รับผิดชอบ

5. ได้รับมุมมองใหม่ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยเฉพาะจากการศึกษาผลงานด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร และการเรียนรู้เรื่องการเกษตรต่างประเทศกับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแนวโน้มการพัฒนาเกษตรยุคใหม่ที่ต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย การสร้างแบรนด์ การแปรรูป การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการเชื่อมโยงตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ความรู้ดังกล่าวสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกรให้ยกระดับสินค้าเกษตรจากการขายผลผลิตทั่วไปไปสู่สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น

6. ได้รับความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ และธรรมาภิบาลในการปฏิบัติราชการ จากหัวข้อการป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ได้เรียนรู้ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เช่น การใช้ดุลพินิจไม่เหมาะสม การจัดซื้อจัดจ้างไม่ถูกต้อง การตรวจรับไม่ตรงข้อเท็จจริง การใช้ทรัพย์สินราชการผิดวัตถุประสงค์ หรือการจัดทำเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วน ซึ่งเป็นข้อควรระวังสำคัญในการทำงานราชการ

7. ได้รับการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ จากกิจกรรมเทคนิคการนำเสนอ การแบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติ และการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกการเรียบเรียงประเด็น การสรุปสาระสำคัญ การใช้ข้อมูลสนับสนุน การนำเสนออย่างเป็นลำดับ และการตอบข้อซักถามจากวิทยากรและเพื่อนร่วมกลุ่ม ทักษะดังกล่าวมีประโยชน์โดยตรงต่อการนำเสนอข้อมูลต่อผู้บริหาร การประชุมคณะทำงาน การชี้แจงโครงการ และการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรหรือภาคีเครือข่ายในพื้นที่

8. ได้รับการพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื่องจากหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้ข้าพเจ้าได้ฝึกการรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย การแบ่งบทบาทหน้าที่ในกลุ่ม การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา การสังเคราะห์ข้อเสนอ และการตัดสินใจร่วมกัน ได้เรียนรู้ว่าการทำงานในระบบราชการและงานพัฒนาการเกษตรจำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการจากหลายฝ่าย ไม่สามารถดำเนินงานโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพียงลำพัง

9. ได้รับแรงบันดาลใจและทัศนคติแบบเติบโตก้าวหน้า จากหัวข้อ Growth Mindset และกิจกรรมสรุปบทเรียนต่าง ๆ ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักว่าการเป็นนักบริหารที่ดีต้องเปิดใจเรียนรู้สิ่งใหม่ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง พร้อมพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดมาเป็นบทเรียนเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การอบรมช่วยสร้างมุมมองเชิงบวกต่อการพัฒนาตนเอง และทำให้เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

10. ได้สร้างเครือข่ายการทำงานกับผู้เข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมอง และแนวทางการทำงานที่หลากหลาย เครือข่ายดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการประสานงาน การขอคำปรึกษา การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการบูรณาการงานในอนาคต โดยเฉพาะงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและพื้นที่

โดยสรุป การเข้ารับการฝึกอบรมครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ทศนคติ และเครือข่ายการทำงาน ทำให้ข้าพเจ้ามีความพร้อมมากขึ้นในการปฏิบัติงานในฐานะ นักส่งเสริมการเกษตรและบุคลากรภาครัฐ สามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน ประสานงาน นำเสนอ และ ปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไป ปรับใช้ในการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ในระดับพื้นที่ต่อไป

4.2 ประโยชน์ที่ได้รับต่อหน่วยงาน

การเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง รุ่นที่ 119 ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในหลายมิติ เนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านภาวะผู้นำ การบริหารงาน การวางแผนกลยุทธ์ การวิเคราะห์โครงการ การขับเคลื่อนงานเชิงพื้นที่ การป้องกันการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุ การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการนำเสนอ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สามารถนำกลับมาปรับใช้ในการพัฒนางานของหน่วยงานได้โดยตรง ดังนี้

1. ช่วยเพิ่มขีดความสามารถของหน่วยงานในการวางแผนและวิเคราะห์โครงการ โดยสามารถนำเครื่องมือการวิเคราะห์ เช่น SWOT, TOWS, Value Chain, PESTEL, BCG Model และ Balanced Scorecard มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนงานและโครงการให้มีความชัดเจนมากขึ้น ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพของพื้นที่ กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม ตัวชี้วัด ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ ทำให้หน่วยงานสามารถออกแบบโครงการที่ตอบโจทย์พื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดียิ่งขึ้น

2. ช่วยยกระดับคุณภาพการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ เนื่องจากการอบรมมีทั้งการลงพื้นที่ศึกษาการดำเนินงานจริง การวิเคราะห์ข้อมูลโครงการขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ และการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพโครงการ ทำให้สามารถนำกระบวนการดังกล่าวกลับมาใช้กับงานของหน่วยงาน เช่น การพัฒนากลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ศูนย์เรียนรู้ ตลาดเกษตรกร และโครงการส่งเสริมอาชีพเกษตร โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลจริง วิเคราะห์บริบทพื้นที่ และออกแบบแนวทางสนับสนุนที่เหมาะสมกับศักยภาพของกลุ่มเป้าหมาย

3. ช่วยพัฒนาระบบการทำงานของหน่วยงานให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้มากขึ้น จากองค์ความรู้ด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติผิดวินัยภาครัฐ รวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ หน่วยงานสามารถนำข้อควรระวังและแนวทางปฏิบัติไปใช้ในการลดความเสี่ยงในการทำงาน เช่น การกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกเกษตรกรให้ชัดเจน การจัดทำเอกสารหลักฐานให้ครบถ้วน การตรวจรับพัสดุตามข้อเท็จจริง การใช้ทรัพย์สินราชการให้ถูกต้อง และการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ซึ่งจะช่วยลดข้อผิดพลาด ข้อร้องเรียน และความเสี่ยงทางวินัยของเจ้าหน้าที่

4. ช่วยสนับสนุนการบริหารงบประมาณและทรัพยากรของหน่วยงานให้เกิดความคุ้มค่า โดยเฉพาะการนำความรู้ด้านการวิเคราะห์โครงการและการจัดซื้อจัดจ้างมาประกอบกัน ทำให้หน่วยงานสามารถพิจารณาได้ว่าโครงการใดควรดำเนินการ ใช้งบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาใด กลุ่มเป้าหมายจะได้รับประโยชน์

อย่างไร และการจัดซื้อจัดจ้างหรือการใช้พัสดุจะสนับสนุนผลลัพธ์ของโครงการได้จริงหรือไม่ ส่งผลให้การใช้งบประมาณของรัฐมีความจำเป็น เหมาะสม และเกิดประโยชน์ต่อเกษตรกรและประชาชนมากขึ้น

5. ช่วยเพิ่มศักยภาพการทำงานเป็นทีมและการประสานงานภายในหน่วยงาน เนื่องจากหลักสูตรเน้นกิจกรรมแบ่งกลุ่ม ฝึกปฏิบัติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนำเสนอผลงาน ทำให้สามารถนำแนวทางดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการจัดประชุมหรือเวทีทำงานของหน่วยงาน เช่น การระดมความคิดเห็น การแบ่งบทบาทความรับผิดชอบ การสังเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน และการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยให้การทำงานของสำนักงานมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6. ช่วยยกระดับการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลของหน่วยงานต่อผู้บริหารและภาคีเครือข่าย จากการฝึกเทคนิคการนำเสนอและการนำเสนอข้อเสนอแนะเชิงโครงการ ทำให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการจัดทำข้อมูลเสนอผู้บริหาร การสรุปผลโครงการ การชี้แจงนโยบาย การนำเสนอผลงาน และการสื่อสารกับเกษตรกรหรือหน่วยงานภายนอกได้อย่างชัดเจน กระชับ และมีข้อมูลสนับสนุน ส่งผลให้การตัดสินใจของผู้บริหารมีข้อมูลที่ครบถ้วนและมีคุณภาพมากขึ้น

7. ช่วยเปิดมุมมองให้หน่วยงานสามารถพัฒนางานเกษตรเชิงอนาคตได้มากขึ้น โดยเฉพาะความรู้ด้านเทคโนโลยี นวัตกรรม การเกษตรต่างประเทศ และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สามารถนำมาปรับใช้ในการส่งเสริมเกษตรกรให้พัฒนาคุณภาพสินค้า มาตรฐานสินค้า การแปรรูป การสร้างแบรนด์ บรรจุกัญช์ ช่องทางตลาด และการเชื่อมโยงตลาดที่มีมูลค่าสูง ทั้งในระดับจังหวัดและระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเกษตรยุคใหม่

8. ช่วยเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมมาจากหลากหลายหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งมีวิทยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมถ่ายทอดความรู้ ทำให้เกิดเครือข่ายการประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการขอคำปรึกษาในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด

โดยสรุป การอบรมครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานทั้งด้านการเพิ่มคุณภาพบุคลากร การพัฒนาระบบงาน การวางแผนโครงการ การบริหารงบประมาณ การป้องกันความเสี่ยง การสื่อสารเชิงบริหาร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนภารกิจของหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส คุ่มค่า และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

5. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ (สรุปจากภาพรวมทั้ง 4 คน)

5.1 ปัญหาอุปสรรค

1. ระยะเวลาการอบรมค่อนข้างจำกัด เนื้อหาหลักสูตรมีความหลากหลายและครอบคลุมหลายมิติ ทำให้บางหัวข้อมีเวลาในการแลกเปลี่ยนเชิงลึกไม่มากเท่าที่ควร

2. เนื้อหาบางหัวข้อมีรายละเอียดเชิงวิชาการและระเบียบกฎหมายสูง โดยเฉพาะหัวข้อการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารพัสดุภาครัฐ และการป้องกันการทุจริต ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจและทบทวนเพิ่มเติมหลังการอบรม

3. กิจกรรมฝึกปฏิบัติบางช่วงมีเวลาจำกัดการวิเคราะห์กรณีศึกษา การสังเคราะห์ข้อมูล และการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงโครงการต้องดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ทำให้บางประเด็นยังไม่สามารถขยายผลได้ครบถ้วน

4. ข้อมูลจากพื้นที่ศึกษาดูงานมีข้อจำกัดด้านเวลาในการเก็บข้อมูลการลงพื้นที่ศึกษากรณีตัวอย่างมีเวลาจำกัด ทำให้การเก็บข้อมูลเชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เกี่ยวข้องยังไม่ครอบคลุมทุกมิติ

5. การจัดทำข้อเสนอเชิงโครงการต้องอาศัยข้อมูลหลายด้านประกอบการวิเคราะห์ให้ครบทั้งปัญหา ศักยภาพ กลุ่มเป้าหมาย งบประมาณ ตัวชี้วัด และผลลัพธ์ จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐานที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

โดยสรุป ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการอบรมครั้งนี้ ได้แก่ ระยะเวลาการอบรมที่จำกัดเมื่อเทียบกับปริมาณเนื้อหา ความซับซ้อนของบางหัวข้อ ข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และความจำเป็นในการปรับองค์ความรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดดังกล่าวไม่กระทบต่อภาพรวมของการเรียนรู้ แต่เป็นประเด็นที่สามารถนำไปปรับปรุงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการอบรมในครั้งต่อไปได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานของกรณีศึกษาก่อนการลงพื้นที่ให้ครบถ้วน ควรมีข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่ม/ศูนย์เรียนรู้/พื้นที่ศึกษาดูงานที่เป็นปัจจุบัน เช่น ประวัติกลุ่ม ผลการดำเนินงาน จุดเด่น ปัญหา ศักยภาพ ข้อมูลการผลิต การตลาด และความต้องการพัฒนา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีฐานข้อมูลตรงกัน และสามารถนำข้อมูลที่ถูกต้องไปวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดทำเอกสารสรุปกรณีศึกษาแบบย่อก่อนเริ่มกิจกรรมภาคสนาม เช่น Fact Sheet หรือ Profile ของแต่ละกรณีศึกษา เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจบริบทล่วงหน้า และใช้เวลาในพื้นที่ไปกับการซักถามเชิงลึกมากกว่าการทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานใหม่ทั้งหมด

2. เห็นควรมีการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรแบบนี้อย่างต่อเนื่อง โดยเข้าร่วมการอบรมร่วมกันในทุก ๆ หลักสูตรทั้งหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดขึ้นหรือจากหน่วยงานภายนอก เนื่องจากช่วยเสริมสร้างเครือข่ายการทำงานระหว่างหน่วยงาน เนื่องจากผู้เข้ารับการอบรมมาจากหลากหลายหน่วยงาน รวมทั้งมีวิทยากรจากภาครัฐ ภาคเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมถ่ายทอดความรู้ ทำให้เกิดเครือข่ายการประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการขอคำปรึกษาในอนาคต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบูรณาการงานด้านการเกษตรในระดับพื้นที่และระดับจังหวัด

6. ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง (โปรดระบุเป็นรายบุคคล)

1. นางสาววิสุณี สกุล อยู่วัฒนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส

ข้าพเจ้าได้นำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมนักบริหารการพัฒนาการเกษตรระดับกลางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านการบริหารจัดการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนาภาวะผู้นำ และการบูรณาการงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเกษตรเกิดประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้ดียิ่งขึ้นในด้านการบริหารงาน ข้าพเจ้าได้นำหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่มาใช้ในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน โดยมุ่งเน้นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management) และการใช้ข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นระบบ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และสามารถติดตามความก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพในด้านการพัฒนาภาวะผู้นำและการบริหารทรัพยากรบุคคล ข้าพเจ้าได้นำแนวคิดการเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ในการบริหารจัดการบุคลากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในการวางแผนและแก้ไขปัญหา รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน อันนำไปสู่บรรยากาศการทำงานที่ดีและการบรรลุเป้าหมายขององค์กรร่วมกัน

นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังได้นำองค์ความรู้ด้านการพัฒนาการเกษตรและการบูรณาการงานภาครัฐมาประยุกต์ใช้ในการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ตลอดจนภาคีเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรมด้านการเกษตรให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและความต้องการของพื้นที่ อีกทั้ง ข้าพเจ้าได้นำแนวคิดการพัฒนานวัตกรรมและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนางาน โดยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมทางการเกษตรในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและการให้บริการแก่เกษตรกร รวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องภายในองค์กรผลจากการนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมมาประยุกต์ใช้ ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีมุมมองเชิงยุทธศาสตร์ในการบริหารงาน สามารถแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีส่วนช่วยสนับสนุนการพัฒนาภาคการเกษตรและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

2. นางสาววรทยา เชียงจิ่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม

จากการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญในการพัฒนาทักษะการบริหารจัดการและการคิดเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งข้าพเจ้าตั้งใจจะนำองค์ความรู้ ประสบการณ์ และมุมมองใหม่ ๆ ที่ได้รับไปปรับใช้เพื่อยกระดับการทำงานส่งเสริมการเกษตร

ในพื้นที่จังหวัดนครปฐมอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการเปลี่ยนผ่านไปสู่การเกษตรมูลค่าสูงและการบริหารงานภาครัฐที่ทันสมัย ดังนี้

1. การคิดเชิงกลยุทธ์และการออกแบบโครงการบนฐานข้อมูลจริง

ข้าพเจ้าจะเปลี่ยนวิธีการจัดทำแผนงานและโครงการ จากเดิมที่เน้นการดำเนินงานตามภารกิจประจำไปเป็นโครงการเชิงรุก โดยการนำเครื่องมือที่ได้เรียนรู้มาใช้ เช่น SWOT, Value Chain และ Balanced Scorecard มาใช้วิเคราะห์เพื่อค้นหาศักยภาพที่แท้จริงและข้อจำกัดของพื้นที่ ดังนี้

1.1 การเข้าถึงแก่นของปัญหา โดยให้ความสำคัญกับการรับฟังและสำรวจความต้องการของเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำมาคำนวณและประเมินผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับตัวชี้วัดผลผลิต (Output) ไปจนถึงผลลัพธ์ (Outcome) ที่เป็นไปได้

1.2 การบริหารงาน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยนำแนวคิด Balanced Scorecard มาปรับใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการ เพื่อให้มั่นใจว่าทุกกิจกรรมตอบโจทย์ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และเกิดความคุ้มค่าสูงสุด

2. การยกระดับกลุ่มเกษตรกร ผู้การเป็นผู้ประกอบการเกษตรและสร้างแบรนด์ท้องถิ่น ในบทบาทการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน ข้าพเจ้าจะมุ่งเน้นการปรับแนวความคิด ผู้การเป็นผู้ประกอบการเกษตรสมัยใหม่ ดังนี้

2.1 สร้างอัตลักษณ์และมูลค่าเพิ่ม โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรให้มีเรื่องราว มีดีไซน์บรรจุภัณฑ์ที่ดึงดูดใจ และสร้างการจดจำผ่านแบรนด์สินค้า ยกระดับกระบวนการผลิตให้ได้รับการรับรองมาตรฐานสากลและมาตรฐานความปลอดภัย เช่น GAP, อินทรีย์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

2.2 เชื่อมโยงการตลาด โดยช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรในการขยายช่องทางการตลาด ในลักษณะผสมผสานทั้งการบริหารจัดการหน้าร้านและการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการเข้าถึงผู้บริโภคยุคใหม่โดยตรง เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้

3. การปฏิรูปตลาดเกษตรกรให้เป็นศูนย์กลางนวัตกรรมและสินค้าปลอดภัย

ข้าพเจ้ามีแนวคิดที่จะขับเคลื่อนและยกระดับตลาดเกษตรกรภายในจังหวัดให้เติบโตเป็นที่จำหน่ายสินค้าเกษตรปลอดภัยและแหล่งเรียนรู้ของชุมชน โดยเน้นย้ำเรื่องการควบคุมคุณภาพสินค้าที่สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

4. การส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูงและการตลาดนำการผลิต

ข้าพเจ้าจะนำองค์ความรู้ด้านการเกษตรต่างประเทศและแนวโน้มตลาดโลก มาถ่ายทอดและให้คำปรึกษาแก่เกษตรกร เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดระดับบน โดยมุ่งเน้นการคัดเกรดคุณภาพ การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และการรักษามาตรฐานความปลอดภัยอย่างเข้มงวด เพื่อให้สินค้าเกษตรของจังหวัดนครปฐมมีศักยภาพในการแข่งขันและสร้างรายได้ที่สูงขึ้นให้กับเกษตรกร

5. การบริหารงานโปร่งใสด้วยหลักธรรมาภิบาลและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ด้วยความซื่อสัตย์และความโปร่งใส ข้าพเจ้าจะยึดมั่นในความถูกต้องตามระเบียบพัสดุและการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างเคร่งครัด มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกเกษตรกรและการกระจายปัจจัยสาธิตที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน นำทักษะการสรุปประเด็นและการนำเสนอเชิงสร้างสรรค์ เช่น การทำสรุปผู้บริหาร แผ่นสรุปหน้าเดียว และอินโฟกราฟิกมาใช้ในการรายงานผลงานต่อผู้บริหาร เพื่อให้เกิดความกระชับและตัดสินใจเชิงนโยบายได้ทันทั่วถึง

โดยสรุป ข้าพเจ้าจะนำความรู้ทั้งหมดเพื่อขับเคลื่อนงานใน 3 มิติ โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองให้เป็นนักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพที่มีความพร้อมทั้งทักษะ การคิด และการสื่อสาร นำไปสู่การพัฒนาหน่วยงานให้มีความคล่องตัว และโปร่งใสในการบริหารงบประมาณ และการพัฒนาพื้นที่เพื่อยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรและสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดนครปฐมอย่างยั่งยืน

3. นายพิชิตชัย เกิดผล นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

จากการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง ทำให้ข้าพเจ้าได้รับองค์ความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านส่งเสริมการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน การบริหารโครงการ การพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร ตลอดจนการบริหารงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ข้าพเจ้ามีแนวทางนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการจัดทำแผนงานและโครงการ โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่อย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดกิจกรรมและแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับบริบทจริง รวมถึงใช้เครื่องมือวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เช่น SWOT, Value Chain และ Balanced Scorecard เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการวางแผน การติดตามผล และการแสดงผลสัมฤทธิ์ของโครงการอย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านการพัฒนากลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน จะมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด และการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า โดยส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานสินค้า การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ และการเชื่อมโยงตลาดทั้งออนไลน์และออฟไลน์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอย่างยั่งยืน สำหรับการพัฒนากลุ่มเกษตรกรจะผลักดันให้เป็นพื้นที่จำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และตรวจสอบย้อนกลับได้ ควบคู่กับการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ออนไลน์ และการสร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรของจังหวัด เพื่อยกระดับตลาดให้เป็นทั้งพื้นที่สร้างรายได้และแหล่งเรียนรู้ด้านสินค้าเกษตรปลอดภัย

นอกจากนี้ ข้าพเจ้าจะนำแนวคิดด้านสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและการตลาดสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการให้คำแนะนำเกษตรกร โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพสินค้า การแปรรูป การสร้างอัตลักษณ์สินค้า และการเพิ่มช่องทางการตลาด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ในด้านการปฏิบัติงานภาครัฐ ข้าพเจ้าจะยึดหลักความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

โดยเฉพาะงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงบประมาณ และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบอย่างถูกต้อง พร้อมทั้งพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร การนำเสนอ และการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เพื่อให้การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

โดยสรุป ข้าพเจ้านำองค์ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปต่อยอดทั้งในระดับตนเอง ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานด้านส่งเสริมการเกษตร สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและชุมชน รวมถึงผลักดันการพัฒนาภาคการเกษตรให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

4. นายรัชชัย พินิจใหม่ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี

จากการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับกลาง ข้าพเจ้าสามารถนำองค์ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในฐานะนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะงานด้านการพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ตลาดเกษตรกร การจัดทำแผนงาน โครงการ การขับเคลื่อนงานภาคการเกษตรระดับพื้นที่ และการบริหารงานภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรและประชาชน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. จะนำความรู้ด้านการวิเคราะห์โครงการไปใช้ในการจัดทำแผนงานและโครงการของสำนักงานให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรก่อนกำหนดกิจกรรม เชื่อมโยงปัญหา วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย กิจกรรม งบประมาณ ตัวชี้วัด ผลผลิต และผลลัพธ์ให้เป็นระบบ รวมทั้งนำเครื่องมือ เช่น SWOT, TOWS, Value Chain, PESTEL และ Balanced Scorecard มาใช้วิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มเกษตรกรและพื้นที่ เพื่อให้การเสนอขอรับการสนับสนุนโครงการมีข้อมูลรองรับ และสามารถแสดงผลสัมฤทธิ์ได้ชัดเจน

2. จะนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนา กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน โดยวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด การเงิน การรวมกลุ่ม และการสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า เพื่อกำหนดแนวทางพัฒนาที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละกลุ่ม โดยเฉพาะการยกระดับมาตรฐานสินค้า การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การสร้างแบรนด์ การเล่าเรื่องสินค้า และการเชื่อมโยงตลาดทั้งออฟไลน์และออนไลน์ ให้กลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองและแข่งขันได้มากขึ้น

3. จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับตลาดเกษตรกรจังหวัดชลบุรี ให้เป็นพื้นที่จำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ ปลอดภัย และตรวจสอบได้ โดยส่งเสริมให้สมาชิกตลาดให้ความสำคัญกับคุณภาพสินค้า การจัดวางสินค้า ความสะอาด ป้ายราคา มาตรฐานสินค้า การรับชำระเงินแบบดิจิทัล และการประชาสัมพันธ์ออนไลน์ ตลอดจนพัฒนาตลาดให้เป็นมากกว่าพื้นที่จำหน่ายสินค้า แต่เป็นพื้นที่เรียนรู้ พื้นที่สร้างรายได้ และพื้นที่สร้างภาพลักษณ์สินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด

4. จะนำมุมมองด้าน การเกษตรต่างประเทศและสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ไปใช้ในการให้คำแนะนำเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน ความปลอดภัย การตรวจสอบย้อนกลับ

การคัดคุณภาพ การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ ภาพลักษณ์สินค้า และช่องทางตลาด เพื่อให้สินค้าเกษตรของจังหวัด มีอัตลักษณ์ มีเรื่องราว และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้น

5. จะนำความรู้ด้านการป้องกันการทุจริต การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ ไปใช้ในการปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกเกษตรกร เข้าร่วมโครงการ การจัดสรรวัสดุหรือปัจจัยการผลิต การเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดอบรม การศึกษาดูงาน การจัดซื้อวัสดุฝึกอบรม วัสดุสาธิต ปัจจัยการผลิต สื่อประชาสัมพันธ์ และการจ้างเหมาบริการ โดยจะให้ความสำคัญกับการกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน จัดทำเอกสารหลักฐานครบถ้วน ตรวจสอบตามข้อเท็จจริง และหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน

6. จะนำทักษะด้านการสื่อสาร การนำเสนอ ภาวะผู้นำ และการทำงานเป็นทีม ไปใช้ในการจัดทำข้อมูลเสนอผู้บริหาร การรายงานผลการดำเนินงาน การประชุมคณะกรรมการ และการสื่อสารกับเกษตรกร โดยเน้นการสรุปข้อมูลให้กระชับ ชัดเจน มีลำดับ และเข้าใจง่าย เช่น Executive Summary, One Page, Infographic หรือ PowerPoint รวมทั้งใช้บทบาทของตนเองเป็นผู้ประสาน เชื่อมโยง และสนับสนุนการทำงาน ร่วมกันระหว่างสำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานภาคี และกลุ่มเกษตรกร

โดยสรุป ข้าพเจ้าจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับตนเอง เพื่อพัฒนาทักษะ การคิดวิเคราะห์ การวางแผน การสื่อสาร และการทำงานอย่างโปร่งใส ระดับหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนการจัดทำโครงการ การบริหารงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และการติดตามผลอย่างมีประสิทธิภาพ และระดับพื้นที่เพื่อพัฒนาเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ตลาดเกษตรกร และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ให้เกิดผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม คุ่มค่า และตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

(...นายรัชชัย พินิจใหม่.....)

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

ผู้แทนคณะรายงาน

günid ašlhas

(.....)

ตำแหน่ง

หมายเหตุ กรณีที่ไปประชุม / สัมมนา / ฝึกอบรม / ดูงาน เป็นหมู่คณะ โปรดระบุชื่อผู้ร่วมเดินทาง และเสนอรายงานเพียงชุดเดียว